

ZADRUGAR

Glasilo „Nabavljalne zadruge uslužbencev drž. železnic v Sloveniji“ v Ljubljani VII

Izhaja enkrat mesečno ☉ Naročnina letno za nečlane Din 18— ☉ Posamezna številka stane Din 1'50
Dopisi in reklamacije naj se pošiljajo na upravni odbor N. Z. U. D. Ž. v Ljubljani VII

Vsebina: Praznik varčevanja. — Anketa kreditnih in stanovanjskih zadrug. — O varčevanju. — Načini varčevanja. — Debata o podpornih akcijah. — Referat za anketo kreditnih in stanovanjskih zadrug. — Hipotekarni krediti iz fonda bivše gospodarske poslovalnice. — Ruski dumping. — Zdravstvo: O Angini. — Gospodarstvo: Amerikanska in naša jabolka. Kapuni. Umetna svila. — Objave: Podporno društvo železn. uslužbencev in upokojeencev. — Iz upravnega odbora: Članski sestanki. Razvoz živil na progo. Sestanki. — Iz združne trgovine. — Manufaktorni cenik. — Cenik.

Praznik varčevanja

Dne 31. oktobra je mednarodni dan dela za širjenje varčevanja. Naše železničarske zadruge so tudi lahko ponosne na svoje delo pri organizaciji nabiranja malih vlog. Onih, skoro 2 milijona vlog, ki jih ima sedaj kreditna zadruga železničarjev v Ljubljani, se je nabralo skoro po dinarjih. Imamo ca. 1000 vlagateljev, ki si puste odtegovati mesečnih 20, 40, 100 in celo več dinarjev. In skoro vsakega, ki ga vprašal ali mu je žal, da se je priglasil kot stalni vlagatelj, ti bo odgovoril: Ni mi žal. Če ne bi bilo Kreditne zadruge in agitacije za odtegovanje ne bi imel danes ničesar, tako sem si pa prihranil 2000 Din in niti ne vem kedaj. Vendar smo malo storili na polju kreditnega združništva, ako primerjamo naše uspehe z uspehi železničarjev v Sarajevem. Naša zadruga ima danes ca. 1000 članov in ravno toliko vlagateljev. Deležev pa imamo vplačanih ca. 100.000 Din, vlog pa imamo ca. 2 milijona dinarjev. Sarajevčani pa imajo ca. 7300 članov, ki so vplačali deležev skoro 5½ milijona dinarjev, imajo vlagatelje, ki so nabrali poleg deležev še 2½ milijonov dinarjev ter imajo razne fonde v skupnem iznosu skoro 4 milijone dinarjev. Tedaj imajo obratnega kapitala, ki so ga nabrali z najmanjšimi prispevki povprečno 20 Din, skoro 12 milijonov dinarjev lastnega kapitala. Ali so v Bosni železničarji bolje plačani? V plošnem je tam ljudstvo bolj revno in kjer ni denarja, tudi železničar ne more bolje shajati. Toda železničarji v Bosni so sistematično razlagali in pridigovali o pomenu in koristi malega varčevanja. In danes je skoro vsak drugi železničar vlagatelj ali član ter ima povprečno vsak član 1000 Din vlog in deležev. Oni so ponosni na svoj delo in svoj uspeh, zadovoljni so s prihrankom, ki ga imajo v svoji Kreditni zadrugi.

Na drugem mestu pišemo o tem, da finansirajo danes sarajevski železničarji sami svojo stanovanjsko akcijo. Kreditna zadruga daje tudi podpore vsakemu članu v slučaju, ako se smrtno ponesreči v službi in sicer v višini njegovih deležev. S temi in raznimi sredstvi so znali zbuditi med ljudmi smisel za varčevanje in pravijo, da ne bodo v par letih vedeli kam z denarjem.

Za nas Slovence, ki se vedno postavljamo s svojim visoko razvitim združništvom, je to dobra lekcija in šola. Tudi naši železničarji bi lahko imeli nabranega najmanj 12 milijonov kapitala, imeli bi lahko najmanj 6000 stalnih vlagateljev.

Kar smo zamudili, moramo popraviti in očuvati svoj renome, ki ga uživamo med brati na jugu. Smatrajo nas za najbolj varčen del naroda in najboljše organizatorje in propagatorje, pa nas Sarajevčani nadkriljujejo.

Če govorimo o varčevanju in varčnosti, moramo govoriti v zvezi s tem tudi o kapitalu. Kapital je potreben za napredek gospodarstva v vseh panogah.

Danes ga ne rabiš sam in ga samo hraniš v Kreditni zadrugi. Rabi ga tvoj tovariš, ki si sposodi denar v zadrugi. Kupi si njivo, zgradi si hlev ali čebelnjak, ali si kupi šivalni stroj, vse z namenom, da si pomaga v svojem gospodarstvu. Ti, ki si vlagal, imaš koristi, ko dobiš obresti od svojih vlog; onemu, kateremu je zadruga posodila denar po nizki obrestni meri, je bilo pomagano, da je prišel do njive ali do krave.

Toda vsak je izpostavljen nevarnosti, da mu gre še hujše kot danes. Pride boizen, pride studij otrok, prišel boš do tega, da moraš graditi lastno hišo. Kje boš vzela naenkrat toliko denarja, kdo ti bo posodil denar in toliko denarja kot ga boš rabil?

Na vse malenkosti misli človek. Naša kreditna zadruga, še manj pa nabavljalna zadruga, nima nikakega egoističnega povoda, da bi propagirala štednjo in varčevanje.

Kolikor rabimo denarja za lastne potrebe, ga imamo dovolj. Toda zadruga in vsi člani delegati so poklicani, da delujejo med člani tudi vzgojno. Vzgoja k varčnosti je tudi socialna vzgoja. Vzgoja mladine vseh stanov k varčevanju je eden izmed elementov socialne vzgoje. Ljudje, vzgojeni k varčnosti, običajno ne bodo imeli pretiranih potreb. Oni vedo ceniti prihranjen denar in zato ne bodo svojega zaslužka lahkomišljeno zapravljati. Nabavljalna zadruga, ki jo smatrajo nekateri člani kot navadnega trgovca, kliče: Ne zapravljajte denarja po nepotrebnem, ne kupujte nepotrebnih stvari, kakor vino itd., niti v naši lastni zadrugi, pa tudi ne drugod. Prihranite raje oni denar.

Ljudje, vzgojeni k varčnosti, tudi ne bodo na stara leta sami ali s svojo družino v breme drugim.

Vsak delegat in zaupnik zadruge ima moralno dolžnost, da dela za združništvo. In delal bo najbolje za razvoj združništva, ako bo pridobil čim več vlagateljev.

Povodom mednarodnega praznika varčevanja naj pridobi vsak naših delegatov vsaj 15 novih vlagateljev.

Naša kreditna zadruga je uvedla poleg navadne štednje tudi vezano, takozvano zavarovalno štednjo, ki naj zasigura vsakemu železničarju in njegovi družini gotov kapital, ki se izplača ob nastopu gotovega življenjskega dogodka, kakor je to razvidno na posebni tiskovini, ki jo je izdala kreditna zadruga. Tako lahko štedi vsak železničar, ne samo za sebe, temveč tudi za otroke. Taki slučajji so n. pr.: vlaga se gotovo vsoto mesečno in se izplača ta vsota z obresti vred po smrti člana ali ob njegovi upokojitvi. Za otroke je priporočljivo, da se vlaga mesečno gotov znesek in se ta znesek izplača otroku po gotovih letih. N. pr. za hčerko, ko se mož, za dečka pa, ko gre na univerzo, ali ko gre samostojno v svet.

Vsak vlagatelj dobi hranilno knjižico, v katero se koncem leta vpišejo vplačani mesečni zneski in odpadajoči zneski. Najmanjša mesečna vloga znaša 10 Din, ki se lahko zviša na 20, 30 ali več dinarjev, a vedno zaokroženo na desetine.

Sedaj se obrestujejo te vloge pri mesečnih vplačilih:

od 10 do 40 Din po 4·5%

» 50 » 90 » » 5·5%

preko 100 Din pa » 6·5%.

Kdor se hoče posluževati zavarovalne štednje, dobi v zadružni pisarni, po pošti ali pri naših zaupnikih posebno izjavo, ki jo predtisku primerno izpolni, podpiše in pošlje Kreditni zadrugi v Ljubljani.

Mednarodni dan dela za širjenje varčevanja naj ne gre mimo nas, kot bi ga ne bilo. Vsak železničar naj bo vlagatelj v naši hranilnici. Pomagal bo s tem predvsem sebi, pa tudi svojemu tovarišu.

Anketa kreditnih in stanovanjskih zadrug

Dne 11. in 12. oktobra se je vršila v Beogradu pri Savezu nab. zadrug anketa o vprašanju kreditnih in stanovanjskih zadrug. Povabljeni so bili predstavniki večjih kreditnih in stanovanjskih zadrug ter se je ankete udeležil tudi celokupni upravni in nadzorni odbor Saveza nabavljalnih zadrug.

Obdelovalo se je vse polno vprašanj iz poslovanja teh zadrug. Malenkosti nas ne zanimajo, so pa bila poglavja, ki so važna, da jih napišemo.

Prišli smo do onih poznanih 10 in 5 Din odtegljaja za kreditno in stanovanjsko akcijo Saveza nab. zadrug. Nekateri govorniki so odobravalni ta način nabiranja kapitala, nekateri so celo resno predlagali, da bi se nadaljevalo s tem odtegotovanjem 10 in 5 Din za vedno. Debata o tem prisilnem odtegotovanju je bila vsestranska, teoretična. Nihče ni imel legitimacije ali pooblastila, da kaj izjavi v imenu svojih članov, še manj pa v imenu onih, ki sploh niso člani nobene kreditne zadruge. To se je poudarjalo. Evo nekaj samosvojih misli

Gosp. Rostan od Kreditne zadruge državnih nameščencev v Ljubljani: Uradnik je prezadolžen, rabimo denarja in rabimo kapitala, da lahko pomagamo uradništvu in da lahko vzdržimo konkurenco(?) naših domačih denarnih zavodov.

G. Deržič: Teh 10 Din je neke vrste davek in mi plačujemo že itak dovolj velike davke. Dokazano je, da plačajo ravno državni nameščenci in železničarji sorazmerno največ davka. In ga tudi najbolj v

redu plačujejo, ni nobenih zaostankov, stroškov za izterjavanje in evidenco. Prenesli bi novo breme 10 Din stalno, toda pod pogojem, da se izposluje znižanje dohodninskega davka v taki meri, da ne bomo državni uslužbenci največ plačevali.

Gosp. Čerček: V principu ne moremo odobravati takega odtegotovanja. Ako se pa že odteguje se mora najti za tako nasilno odtegotovanje moralno podlago, in to bi bil ravno nekak davek za rešitev stanovanjske krize. Je lepo zadružno delo, ako vsi prispevamo za one siromašne uradnike, ki jih usoda premetava in ne morejo priti do svojega stanovanja. Važno pa je vprašanje lastnine teh odtegljajev. Že po sedanji Uredbi je ta denar last onega, ki se mu je odtegnil. Ako bi se odtegotovalo teh 10 Din trajno, predlagam, da se ta denar vrne družini pokojnika. Vrne naj se z obrestmi vred in to bi bila že lepa podpora akcija, nekako zavarovanje.

Kreditna zadruška železničarjev v Sarajevu (gg. Jarak in Kalem). Ne moremo odobravati nasilnega odtegotovanja, način zbiranja kapitala, ki zadružništvu več škoduje kot pa koristi. Zadruga naj se razvija svobodno in prostovoljno. Kaj se da vse narediti s pametnim in smotrenim delom in prostovoljno, z nasvetom in agitacijo, to je pokazala sarajevska kreditna zadruška železničarjev. Preko 6 milijonov je vplačanih deležev, nad 2 milijona dinarjev vlog, par milijonov dinarjev znašajo fondi. V par letih sarajevska zadruška ne bo vedela več kam z denarjem. Sedaj finansira sarajevska kreditna zadruška celo stanovanjsko akcijo železničarjev. Kdor je sposoben in delaven ima tudi uspehe. Njemu ni treba pomoči potom prisilnih odtegljajev. Kdor pa je komoden in nesposoben, temu-tudi vsa nasilna akcija odtegotovanja ne bo nič pomagala. Kdor je zmožen naj živi, kdor ni zmožen naj propade.

Beograjska zadruška: Stališče Sarajeva in Ljubljane je pravilno, toda mi nimamo delavcev na zadružnem polju. Ustvariti moramo jih od zgoraj, in za to rabimo še leta in leta, da bomo našli in vzbudili toliko privatne inicijative, kot jo imajo bratje v Sloveniji in Sarajevem. Priznamo, v teh slučajih se vidi, da ustvarijo in vzdržujejo zadrugo samo nekateri poedinci, ki delajo čudeže. Ako teh ni, ni zadruške.

Drugi govorniki simpatizirajo s predlogom gg. Čerčeka in Deržiča, toda so za to, da se ne spleča obresti, temveč vrne samo vplačano vsoto.

Pri debati o višini deleža in njega obrestovanje se je končno ostalo pri naziranju: delež mora biti najmanj 100 Din, toda za večja posojila naj se zahteva več deležev. Prvi se ne obrestuje, nadaljnji deleži pa

se obrestujejo po obrestni meri Narodne banke.

Dosedaj je veljalo načelo, da mora biti vsak član kreditne zadruške tudi član Nabavljalne zadruške, sicer ne dobi posojila. Večina zadrug se je izrekla proti temu principu in je za popolno svobodo zadrug.

Sledila sta nato še dva referata, in sicer o štednji in o medsebojni pomoči v okvirju kreditnih zadrug. Prvega je podal g. Nikola Jarak iz Sarajeva, drugega g. Čerček. Oba referata prinašamo v glavnih obrisih na drugem mestu.

Debata o stanovanjskem vprašanju, ki se je vršila dne 12. t. m. je bila še bolj zanimiva. Prvi govornik, predsednik beograjske stanovanjske zadruške je pripovedoval o zgodovini in delovanju svoje zadruške. Ta zadruška namerava zidati v prihodnjem letu na velikem stavbišču, kjer stane svet netto po 80 Din kvadratni meter, skupno 299 hiš. Po večini enodružinske hiše v treh glavnih tipah. Denar so dobili od hipotekarne banke in to 25 milijonov dinarjev, obljubljenega na 20 let. Glavni del pa posodijo liferantje, ki bodo zidali. Način se nam ne zdi posrečen.

G. ing. Otahal od stanovanjske zadruške državnih nameščencev v Ljubljani je opozarjal, da moramo misliti predvsem na pametno osnovo za rešitev stanovanjskega vprašanja. Kapitala rabimo dosti, kapital rabimo vedno in stalno, imamo ga pa le malo. Pobrigati se moramo za podporo s strani države, podobno kot je skrbela ČSR za svoje nameščence. Skrbeti bi se moralo za to, da prevzame država po vzorcu ČSR vsaj 90% jamstva za dolg, da se nas oprosti davkov in vseh taks, tako za stanovanjske zadruške, kakor pri prenosu stavbe, na lastnika stanovalca. Potem pride šele detajlna debata ali naj se zida velike ali male hiše.

G. Kalem, Sarajevo, poroča o stanovanjski zadrugi železničarjev Sarajevo, katero finansira kreditna zadruška železničarjev. Omenja predvsem organizacijo oddaje del in končno, da so zidali vse v lastni režiji, kjer pričakujejo, da bodo hiše 20 do 30% cenejše kot oferta najnižjega stavbenika. (O tem nam je obljubil g. Kalem, da nam napiše poseben članek.)

G. Tumpej, Maribor, omenja prilike v Mariboru, kjer je kot občinski odbornik pomagal pri sanaciji stanovanjske krize. Občina je dosegla lepe uspehe pri nakupovanju parcel za zgradbo hiš. Hiše so bile dosti poceni, odplačevanje anuitet gre dosti hitro in brez težave. Bolj trda pa gre onim, ki so zidali sami, pa morajo plačevati 9 do 10% obresti in še anuitete. Ti so sedaj obnemogli. Opozarja Savez in navzoče člane, naj se nihče ne prenažli za-

kopati se v dolg pri neugodnih razmerah. Savez naj poskrbi, da intervenira za olajšave kolikor se jih more dobiti, skrbeti pa moramo predvsem za cenejši kapital.

O tem, kaj in za koga se najpreje zida, so si bili skoro vsi edini o tem, da je treba predvsem podpirati stanovanjsko akcijo posameznikov. Toda tudi stališče, da se mora zidati deloma za uradnike, ki se jih mnogo premešča, je bilo odobreno.

Predsedoval je anketi povečini predsednik Saveza nab. zadrug, g. Dušan Letica, pomočnik ministra finansije.

Izvajanja posameznikov, ki so se specializirali vsak v svojem vprašanju in se temeljito pripravili, so bila dobra, ponekod na višku. Z zadovoljstvom pa smo opazili in čutili, da imamo tudi v Savezu nab. zadrug ljudi odbornike, ki so temeljito podkovani v vseh vprašanih naših zadrug. Naj bo to poznavanje zgodovine zadružništva ali posamezne podrobnosti kateregakoli poslovanja. Globoki misleci, širokega pogleda, delavni in neumorni, katerim manjka časa na vseh koncih in krajih. Kljub svojemu visokemu položaju in pomanjkanju časa se posvetijo našemu Savezu in našim zadrugam s tako ljubeznijo in tako temeljito, da ne bi tega pričakoval. Kaka razlika napram letu 1923! Smo lahko ponosni na take odbornike in smo prepričani, da bodo ustvarili za naše zadružništvo še dosti.

O varčevanju

(Iz predavanja g. Nikola Jaraka, železniške kreditne zadruge Sarajevo, na anketi v Beogradu, dne 11. oktobra 1930.)

Že samo dejstvo, da se je postavilo na dnevni red prve ankete našega kreditnega zadrugarstva organizacija varčevanja, pomeni velik uspeh. Na ta način začenjamo graditi naše zadrugarstvo prirodno, po vrsti in na mnogo čvrstejših temeljih. Sodelovati moramo vsi brez razlike na nadaljnjem delu, na izvedbi programa te ankete. Kot taki bomo vsi označeni kot javni delavci in bomo odgovorni za slučaj uspeha ali neuspeha.

Morda se nekateri niti ne bodo hoteli lotiti študija o varčevanju in podrobne organizacije varčevanja, ampak se bodo takoj v začetku priključili onim, ki govore o nemogočnosti uspeha. Mi pa, ki smo pri vodstvu posameznih zadrug, kakor tudi člani v Savezu, ne smemo biti pesimisti, ker bi si s tem dali dokaz o naši nedoraslosti in nesposobnosti za poklic, katerega smo se oprijeli.

Šteti se lahko tudi potom Nabavljalne zadruge za skupno last ali potom Stano-

vanjske zadruge za lastno hišo. Toda najbolj simpatična in moralno visoka je štednja potom kreditnih zadrug. Na tem polju se ravno vidi moč in višina celokupnega zadrugarstva posameznih krajev in dežel. Ako bi tu oklevali in bili pesimisti, bi pomenilo to, da skoro negiramo možnost in končni uspeh samega zadrugarstva. V tem slučaju bi prišli v nasprotje z realnostjo, ki nam kaže ogromne uspehe zadrugarstva po celem svetu.

Gotovo je, da bodo prišli takoj razni in z raznimi izgovori in prvi bo: Državni uslužbenci so slabo plačani in nimajo od česa varčevati. Razbiti to in takšno prepričanje naših širših vrst pomeni za naše kreditno zadrugarstvo vero v končni uspeh. Govoriti o zadružno organizirani varčnosti pomeni, govoriti o zadrugarstvu. In če se vrnemo v čase prvega zadrugarstva, vidimo takoj, da so oni sloji, ki so stali na beraški palici, ustvarili zadrugarstvo in oni so začeli organizirati varčevanje potom zadrugarstva. Če ne bi bilo onih, kateri niso imeli od česa varčevati, ne bi bilo niti danes zadrug.

Roždalske pijonirje, njih nauk in uspeh tega nauka, ni prineslo na površino blagostanje in ugodno življenje, temveč skrajna beda in pomanjkanje v času brezposelnosti. Je sicer paradokсно, toda vendar res, da so oni ravno radi tega, »ker niso imeli od česar štediti«, sklenili enoglasno, da vlagajo v svojo prvo zadrugo vsak teden po 2 Din, da na ta način okrepe sebe in svojo zadrugo.

Ne samo v Angliji, ampak povsod po svetu, uspeva zadrugarstvo tam, kjer je veliko število onih, »ki nimajo od česar štediti«.

Francoska je izgubila vojno I, 1870—71. Plačati so morali v kratki dobi 5 milijard zlatih mark, kar se je zdelo vsem neznosno breme. Toda Francozi so se vrgli na organiziranje v varčnosti, in zbiranje malih vlog je postalo v Franciji narodni pokret. Plačali so onih 5 milijard mark pred določenim terminom, njih zalet v organizaciji štednje je bil tako velik, da so tudi pozneje štedili tako, da so bili do leta 1914. najbogatejša

IZ TRGOVSKIH KROGOV.

Železničarji! Nudimo Vam 10% popusta zato ker ste železničarji!

Vprašanje: Zakaj ne nudi trgovec tudi drugim revežem 10% popusta?

Odgovor: Zato, ker še nimajo drugi tako močno in dobro organizirane zadruge kot je naša. Drugih ni treba posebej pridobivati z raznimi vabami, ki se nazadnje izkažejo samo kot vaba.

država in je danes Francoz tipični predstavnik varčevanja in malega rentnika.

Drugič zgubi Nemčija vojno, mora plačati velikanske vsote, pa se takoj vrže na zbiranje malih vlog v najširših narodnih slojih. Najmogočnejšo akcijo vodi potom mnogoštevilnih svojih zadrug. Danes je dosegla že tolikšen uspeh, da ima vsak šesti Nемеc vložno knjižico.

A ne samo slučaj Francije in Nemčije, temveč tudi ostali narodi sveta nam lahko služijo kot dokaz, da moramo iti tem potom, o katerem danes razpravljamo. Popolno osiromašenje večine evropskih dežel v zadnji svetovni vojni jih je dovedlo do tega, da določijo poseben dan za propagando varčevanja in ta dan naj ima mednarodni značaj. V letu 1924. se je sestalo v Milanu 500 delegatov iz 26 držav, da se posvetujejo o varčevanju, in od takrat naprej se vsako leto prirejajo mednarodni kongresi za propagando varčevanja. Ako ne bi bilo vojne in siromaštva po vojni, ne bi bilo varčevanja in niti teh kongresov.

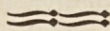
Ni treba iskati dokazov izven naše države. Oni sloji, ki so najbolj revni, to so kmetje v pasivnih krajih naše države, imajo največ smisla za varčevanje in tudi najbolj varčujejo. Morajo varčevati, da se preživijo, a poleg tega zbirajo za še slabše čase malo kapitala v svoji zadružni hranilnici. Tam, kjer je bogastvo, tam razsipljejo, tam ne varčujejo niti sproti, niti za bodočnost. V Sloveniji je vse polno kreditnih zadrug, v bogati Vojvodini pa jih skoro ni. In danes, ko imamo krizo v poljedelstvu, so oni siromaki, ki se ne morejo uživati v skromne razmere in se pretolči tudi v takih razmerah krize.

Imamo tedaj nepobitne dokaze, da višina dohodkov niti v enem slučaju ni merodajna za organizacijo zadružnega varčevanja.

Zadružnega varčevanja se lotijo samo oni, ki jih sila in pomanjkanje privede do prepričanja, da je samopomoč potom zadružništva najboljša pot do boljše bodočnosti.

Tudi mi smo danes v tako obupnem položaju, da ne najdemo skoro izhoda in edini realni izhod je organiziranje varčevanja potom naših kreditnih zadrug. To pa bomo dosegli le s čim močnejšo propagando. Propaganda je postala vsakdanji pojav za vsakega človeka, siromaka ali bogatina, civiliziranega ali zaostalega državljana. Tako tudi zadružna propaganda hitro pospešuje razvijanje zadrugarstva. Od živnega govora na raznih sestankih, predavanjih, pa do pisanih zadružnih letakov, časopisov in knjig, povsod in vedno propagira zadružništvo potrebo organiziranega varčevanja.

Načini varčevanja

V Nemčiji imajo razne praktične in uspešne načine propagiranja male štednje.

Predvsem je to nabiranje vlog potom malih hranilnikov. Malo deco uče starši, da varčujejo in vlagajo drobiž v hranilnike, učijo jih v šoli med poukom, učijo jih s tiskovinami na šolskih potrebščinah, kjer se nahaja tiskana reklama za varčevanje. Propagira se varčevanje z razdeljevanjem vložnih knjižic s poklonom manjše vloge. Ta način propagande je uvedla pri nas tudi poštna hranilnica. Podobne sisteme vidimo na Češkem, kjer je hranilnica poklonila vsakemu novorojenemu detetu vložno knjižico z vlogo 25 Kč in so nedavno zabeležile novine, da je dosegla zadružna hranilnica, kar je hotela: Na te knjižice je imela v kratkem naloženih preko 3 milijone češkoslovaških kron.

Med železničarji se da po njih ustrojiti še bolj praktično uvesti sistem male štednje.

1.) Običajno varčevanje, kjer se prijavi železničar svoji kreditni zadrugi, da si pusti mesečno odtegovati gotov znesek, in to do preklica.

2.) Varčevanje s hranilniki, kar je namenjeno predvsem za deco, ki ima bolj vzgojni značaj za ustvarjanje bodočih vlagateljev, ker se nauči deca, da se da tudi potom malih vlog nabirati prilično velik kapital.

3.) Stalno varčevanje, ki je vezano na več let. Ta način varčevanja je gotovo najboljši način za idealno organizacijo nabiranja kapitala. Potrebni so vsi trije načini varčevanja. Toda brez stalne štednje ne more kreditno zadrugarstvo državnih uslužbencev uspevati.

Varčevati v blagu — pomeni — ne konzumirati vse količine, ki nam je na razpolago, temveč en del prihraniti za pozneje. Državni uslužbenci nimajo v glavnem drugih dohodkov kot mesečne plače. Ako se mali del te plače ne konzumira, temveč prihrani potom svoje zadruge, je to že stalno varčevanje. Ni treba forsirati velike mesečne vloge, temveč se lahko začne z malimi zneski, kar zmorejo tudi najbolj revni sloji. Oni reveži, ki si pritrčajo od ust in prihranijo mesečno komaj 10 ali 20 Din, naj ne mislijo, da so zadrugi v nadlego, ali da so nedobrodošli za katerokoli zadružno akcijo, predvsem za štednje. Dobra volja in ideja za varčevanje teh revežev je za zadružništvo večje koristi kakor pa vlaganje večjih kapitalov od posameznika. Tu velja izrek slavnega italijanskega zadružnika Luzzattija, tako za voditelje zadružnega gibanja kakor za široke vrste zadružnikov: Močne so samo one zadruge, kjer je ideja močnejša od števil.

V našem slučaju se mora točno izdelati načrt in porazdelitev dela, ki ga ima vršiti pri propagandi in organizaciji varčevanja tako Savez kakor poedine zadruge, odborniki in poverjeniki.

Savez bi moral izdajati publikacije in brošure ter časopise, v katerem naj se sistematično obrazloži pomen varčevanja in njega uspehi. Te uspehe naj se ilustrira s slikami in številkami.

Savez naj nabavi za zadruge hranilnike.

Savez naj vpliva na kreditne zadruge, da tudi one forsirajo varčevanje. Zadrugam naj se odobri kredit samo v razmerju stalnih varčevalcev dotične zadruge.

Dolžnost poedinih kreditnih zadrug bi bila: 1.) da čim pogosteje organizirajo sestanke in predavanja o pomenu štednje; 2.) da vodijo statistične podatke o uspehih poedine vrste varčevanja in da predložijo Savezu vsak mesec poročilo o gibanju in stanju varčevanja; 3.) da skušajo čim bolj vpeljati vse vrste varčevanja, a posebno stalno štednjo; 4.) da dajo posojila na odplačilo preko 12 mesecev samo onim, ki stalno varčujejo.

Delegati in zaupniki naših zadrug, pa naj bodo to nabavljalne, kreditne ali stanovanske, pa morajo tudi med članstvom agitirati za male vloge in nabirati vlagatelje potom tiskovin, ki jih dobe od kreditne zadruge.

Debata o podpornih akcijah

Naš Glas prinaša v štev. 29. članek, ki lepo označuje pokret in razvoj miselnosti o podpornih akcijah. Evo članek:

»Ta sklad je bil ustanovljen v decembru leta 1927. V njem so včlanjena sledeča društva:

1. Društvo finančnih konceptnih uradnikov v Ljubljani.
2. Udruženje geometrov, sekcija Ljubljana.
3. Društvo državnih računskih in blagajniških uradnikov v Ljubljani.
4. Udruženje davčnih uradnikov, sekcija Ljubljana.
5. Društvo fin. pisarniških uradnikov.

Pogrebni sklad je dobredelna ustanova, katere namen je, dajati ob smrti člana sklada njih svojcem podpore, da morejo kriti stroške za stanu primeren pogreb.

Upravo sklada vodi vsako društvo zase.

Kadar umre kak član sklada, se izplača po njem posmrtnina. Društvo, kojega član je umrl, mora po svojem blagajniku obvestiti o smrtnem slučaju nemudoma blagajnike drugih štirih društev, da mu nakažejo brez odlašanja posmrtnine, ki jih potem skupno odvede upravičenemu prejemniku.

Člani sklada plačujejo:

1. Vpisnino, ki se ravna po starosti priplašenca.
2. Letni prispevek v znesku 10 Din.
3. Za vsak smrtni slučaj 10 Din.

Vpisnina se plača pri vstopu. Letni prispevek dne 1. januarja vsakega leta vnaprej. — Posmrtni prispevek 10 Din pa se mora plačati najkasneje mesec dni po tem, ko se je razglasila članova smrt.

Po članovi smrti se izplača ne glede na način smrti njegovim svojcem nemudoma posmrtnino v višini tolikratnega prispevka po 10 Din, kolikor članov šteje sklad na dan smrti dotičnega člana.

Sedaj znaša posmrtnina okoli 7000 Din, ker ima sklad okoli 700 članov, od teh je 360 članov davčnih uradnikov, odnosno njih soprog. Le-ti so bili tudi inicijatorji tega sklada.

Sklad se je prav dobro obnesel posebno zaradi tega, ker je zgrajen na tako enostavni podlagi.

Prvotno se je mislilo na to, da bi se sklad popolnil glede padajočega števila članstva na ta način, da bi se pritegnilo v sklad še druge nameščence finančne stroke. Do tega pač ni prišlo zaenkrat, temveč je namen organizacije zavzel povsem drugo smer. Računski uradniki, geometri in pisarniški uradniki niso — kakor čujemo — zadovoljni s tem načinom, temveč ustanavljajo svoj lasten sklep na zavarovalno-tehnični podlagi s stalnimi mesečnimi prispevki. Konceptni in davčni uradniki pa so se na obč. zborih svojih društev domala soglasno izrekli za dosedanji nekomplirani način vzajemne kolegijalne pomoči.

Če objektivno presojava stvar, ne moremo odrekati novoustanavljajočemu se skladu pravne pravilnosti in dobrega namena. Mišljenja pa smo, da ni bilo tega treba, razkrajati ustanovo, ki že obstoja in ki je prav dobro funkcionirala. Pa kaj hočemo! Računati moramo z dejstvom, da bo morda iz sedanjega sklada izstopilo približno 250 geometrov, računskih in pisarniških uradnikov. Treba bo misliti na to, da se pridobi vse še nevčlanjene konceptne in davčne uradnike in eventuelno drugih društev finančne stroke. Čim pridobimo kakšnih 200 do 300 članov, je stabilnost sklada za daljše število let zagotovljena.

V zavesti, da delamo za se in naše svoje — pristopimo k delu, da čim bolj okrepiamo naš sklad, katerega so pred leti ustanovili najboljši naši tovariši iz zgolj kolegijalnega in socijalnega nagiba, ker so hoteli — ne glede na poslovne rezultate — svojim tovarišem ob uri nesreče čim prej in čim izdatneje, prav tovariški priskočiti na pomoč.

Podobne razmere kot pri nas!

Referat za anketo kreditnih in stanovanjskih zadrug

Po naročilu Vam pošiljam za anketo kreditnih zadrug nastopni referat:

Že člen 3. naših pravil navaja pod točko 5.), da je namen zadruga, ustanoviti poseben fond, iz katerega snuje ali izdržava ali pomaga raznim socialno-humanitarnim ustanovam v korist svojih članov in njihovi deci. Točka 7.) navaja, da posreduje zadruga v vseh poslih zavarovanja svojih članov in da ustanavlja vse vrste zavarovanja za svoje člane. Preden preidemo na ustanovitev take akcije v okviru kreditnih zadrug, si dovolim opozoriti na sedanje razmere in na že obstoječe podobne ustanove. Moj referat se deli na štiri dele, in sicer:

I.) Obstoječe ustanove za medsebojno pomoč (ustanova železničarjev v Sloveniji za medsebojno pomoč v primeru smrti, način samopomoči v Sloveniji vobče, medsebojna pomoč železničarjev ob upokojitvi, sistem pomoči v Nabavljalni zadrugi železničarjev in v drugih navedenih zadrugah).

II.) Kritika navedenega.

III.) Poskusi individualnega zavarovanja (zavarovalne štednje) v naši kreditni zadrugi železničarjev.

IV.) Konkretni predlog, da se organizirajo v okviru kreditne zadruga razna zavarovanja.

ad I.) Železničarji imajo v Ljubljani »Podporno društvo železničarjev«. Mesečno vplačilo znaša 6 Din in se dobi za to v primeru smrti člana 4000 Din. Rezerva znaša okoli 1.800.000.

Podporno društvo železničarjev v Mariboru, kjer znaša mesečno vplačilo 6 do 12.50 Din, podpore pa se daje v primeru smrti 4000, odnosno 10.000 Din.

Pogrebno društvo državnih nameščenec, kjer je največ železničarjev, se plačuje mesečno 4 Din, društvo pa izplača v primeru smrti pogrebne stroške. Tako železničarji.

V Sloveniji je organizirana medsebojna samopomoč največkrat na ta način, da se za vsak smrtni primer člana obveste vsi člani dotičnega društva z dopisom in čekom, potom katerega vplača vsak član za vsak smrtni primer gotov znesek, kakor je pač določeno, 5, 10 Din itd. Preostali znesek, ki ostane po pokritju režijskih stroškov, se nakaže družini umrlega člana. Tako so organizirani učitelji, poštarji, gostilničarji in trgovci.

Svoj poseben način podpore imajo železničarji ob upokojitvi (ali smrti) v podpornem društvu »Vzajemnost« v Mariboru. Mesečna premija znaša 8 Din, izplača pa

se po letih članstva. To so organizacije, ki se bavijo s posli podpore. V nabavljalni zadrugi železničarjev pa imajo uveden tudi poseben sistem podpore za primer smrti: po enem letu članstva dobi žena po umrlem soprogu 1000 Din, soprog pa dobi za ženo po dveletnem članstvu 1000 Din. Znesek se izplačuje iz posebnega fonda, ki se dotira koncem leta po sklepu skupščine iz čistega dobička.

Zadruga vodi statistiko o starosti članov ter je obveznost preračunana tudi s tega stališča. Predlagali smo na občnem zboru konkreten predlog, da se reorganizira ta sistem podpor na tale način: Rezervira se pred zaključkom bilance 1 % od celokupnega prometa za posmrtninski fond. Fond se obrestuje v zadrugi sami ali pa v Kreditni zadrugi po najvišji obrestni meri. Od tega kapitala plus obresti dobi vdova v primeru smrti člana 1 % od nakupljene robe v zadrugi: najmanj 500 Din, največ 2000 Din. V primeru smrti soproge naj bi dobil član pol odstotka, najmanj 500 Din, največ 1000 Din. Predlog ni bil osvojen, bilo je premalo razmotrivanja.

Videl sem v Nemčiji in tudi v Sloveniji podobne načine podpore. Nekateri člani Konsumnega društva za Slovenijo ne prejema koncem leta dividende, temveč se iznos knjiži na račun njegovega podpornega fonda. V primeru smrti se izplača ta znesek, ki se zaokroži.

V Nemčiji (München) n. pr.: žena dobi po smrti soproga-člana 5 % od zakupljene vsote v zadnjem letu. Član pa dobi ob smrti žene ali otroka 3, odnosno 1 % od zakupljene vsote v zadnjem letu.

Praktičen sistem: Kreditna zadruga železničarjev v Münchenu odteguje mesečno članarino 5 Mk za strokovno organizacijo. To društvo, torej ne Kreditna zadruga, razdeli koncem leta pobrane zneske na razne fonde, in to: 1.) fond za primer smrti, 2.) fond za zavarovanje ob požaru, 3.) fond za pravno pomoč in za primer jamstva napram tretji osebi (casco). Ostanek je za organizacijo železniških činovnikov.

ad II.) Kritika navedenega.

Sistem »Samopomoči«, kjer se pobira gotov znesek za vsak smrtni primer člana, je za državne nameščenca nepraktičen, drag in brez vsake garancije radi termina izplačila kakor višine izplačila. Sistem rednega vplačevanja mesečnih premij, kakor ga imamo železničarji v Ljubljani in Sarajevu (5 Din), je boljši, režija manjša, rezerva večja. A zgodovina naših društev v Sloveniji govori, da je tudi pri bolj solidnem vplačevanju prišlo do krize. (Relacija 6 Din mesečno, premija 3000 Din posmrtnine prema današnjim 6 Din proti

4000 Din.) Potrebno je bilo zvišati premije in znižati podpore. Po moji kalkulaciji so današnje premije naših podpornih društev vzporedno s premijami zavarovalnih ustanov za okoli 40 % prenizke.

Naša naloga je, da proučimo in ustvarimo nekaj solidnega. Ako se organizira medsebojna pomoč v sami kreditni zadrugi, morata biti solidnost in sigurnost kalkulacije tem večji, ker mora kreditna zadruga čuvati svoj ugled in vloge malih vlagateljev.

Nesolidna kalkulacija, katere posledice se pokažejo največkrat šele po 10- do 25letnem društvenem obstoju, bi ogrožala tudi obstanek kreditne zadruga, članske vloge in deleže, poleg tega še tudi obstanek Saveza.

Iz teh razlogov si nismo upali organizirati v naši Kreditni zadrugi sistem zavarovanja, pa smo uvedli samo sistem individualne zavarovalne štednje (glej formular).

Dolžnost nam je tudi, da ne pozabimo na že obstoječa humanitarna društva, ki sem jih že naštel. Vršec to dolžnost, sem napisal razne kritike o nesolidni bilanci teh društev in sem poskušal na ta način dovesti članstvo do studija svojih društev in jih kasneje tudi dovesti do pozitivnega sklepa, da se jih reorganizira in prevede v forme, kjer se mora reelno kalkulirati po izkušnjah zavarovalne tehnike. Na žalost mi ni uspelo kljub štiriletnim kritikam v našem koledarju, v »Zadrugarju« in na skupščinah. Pokazati moramo dobro voljo, da omogočimo sedanji stari generaciji prehod v novo osiguravajoče društvo, kar bi bilo pri današnjih rezervnih kapitalih teh društev mogoče, ker bo nova osiguravajoča akcija v kreditni zadrugi v nekoliko letih vzrok prestanka sedanjih podpornih društev.

Vsled tega pa se ne sme v Kreditni zadrugi poslovati in kalkulirati nesolidno.

ad III.) Kakor omenjeno, smo uvedli v naši Kreditni zadrugi zavarovalno štednjo po načinu sarajevske kreditne zadruga. A to še ni medsebojna pomoč.

Kot medsebojna pomoč bi prišel v poštev samo zavarovalni sistem, kakor ga ima železničarska Kreditna zadruga v Sarajevu. A tudi ta zadruga je v nečem pomanjkljiva: Čeprav je organizirana po principu zavarovalne tehnike, je pomanjkljiva radi reosiguranja. Tudi riziko, ki ga nosi vsaka zadruga, je treba iznivelirati in porazdeliti med druge. Ena sama zadruga ne bi smela prevzeti rizika in garancije za izplačilo posmrtnin. Za sarajevsko zadrugo, ki ima preko 6 milijonov dinarjev deležev, to morda ne velja, a za naše razmere je to

važno. Mi moramo poiskati ali ustvariti center, aparat za iznivaliranje rizika po edinih osiguravajočih ustanov. Na ta način so medsebojno osigurana vsa zavarovalna društva in zavarovalne zadrug. Naša zavarovalnica v Sloveniji nosi cca. 10—30 % rizika, a za 70 % zavarovalne glavniče je reosigurane izven Slovenije in tudi v inozemstvu.

Predlagam samo sigurni sistem reelne kalkulacije na osnovi osiguravajoče tehnike. Tak predlog in referat naj izdela tehnik. Tu pripominjam, da je umrljivost železničarjev po principih zavarovalne tehnike večja nego drugih državnih uslužbenec, kar bi moral tehnik v referatu diferencirati. Premije se določi z ozirom na stanove in barvovine, kakor pač postoja statistika o umrljivosti.

Tu imamo varijante, kako se lahko reši vprašanje zasiguranja: a) Kreditna zadruga samo organizira, propagira zasiguranje, pobira redne premije od članov, katere oddaja že postoječi zavarovalni zadrugi, katero si izberemo. Članstvo profitira pri tem velike provizije, ki jih sicer dobi zavarovalni agent. Kreditna zadruga bi mogla ta posel izvrševati mnogo ceneje.

b) Kreditna zadruga organizira zasiguranje po sistemu in po nasvetu zavarovalnega tehnika. Kreditna zadruga garantira za izplačila samo, v kolikor je še rezerve v fondu za osiguranje.

c) Kreditna zadruga organizira osiguranje sporazumno z osiguravajočim društvom ali zadrugo, katero si izbere in kjer se kreditna zadruga reosigura za obveze napram članstvu.

d) Savez izda enake direktive za vse naše kreditne zadrug in sam ustvari osiguravajočo centralo. Savez pa si mora poiskati reosiguranje.

Mogli bi se baviti s sledečimi zavarovalnimi panogami:

a) Zavarovanje članov in družine za slučaj smrti.

b) Zavarovanje članov in družine na doživetje ali smrt.

c) Zavarovanje zaloge kakor objektov nabavljanih in kreditnih zadrug proti požaru.

Ljubljana, dne 10. oktobra 1930.

Čerček.

Dajte otrokom sadja! Jabolka je letos malo in so draga. Kot nadomestilo dobite za Vaše otroke v zadrugi dobre dalmatinske fige po 5 Din za kilogram, tedaj cenejše kot dobite jabolka na ljubljanskem trgu.

Hipotekarni krediti iz fonda bivše gosp. poslovalnice

Jugoslovanske državne železnice — Direkcija Ljubljana.

Štev. 12783-I-30.

Ljubljana, dne 20. oktobra 1930.

Razpis štev. 55.

Predmet: Prošnje za hipotekarne kredite.

Na vse službene edinice!

Ker prihajajo na Upravo »Fonda za zgradbo stanovanjskih hiš na področju direkcije drž. železnic v Ljubljani« nezadostno obrazložene prošnje za hipotekarne kredite, je izdala Uprava »Fonda« formular za te prošnje.

Formular je treba natančno izpolniti in se mora odgovoriti na vsa vprašanja, kakor so navedena v formularju, ter dati vse podatke, ki se zahtevajo za podelitev posojila v Pravilniku, katerega važnejši členi so bili objavljeni v Službenem listu št. 30 do 40 od 4. oktobra t. l.

Koristno je tako za prosilca kakor za Upravo »Fonda«, da prosilec dobro pretehta, preden se odloči za zidanje in preden prosi za kredit, vse tehnične, pravne in denarne (premoženjske) momente, ki pridejo v poštev pri gradbi hiše in njenem odplačevanju. — Ni še zadosti, da ima železničar plačano parcelo in drugega premoženja nič, kajti »Fondovo« posojilo v znesku 50.000, 60.000 ali 70.000, kakor je povedano v členu 20 Pravilnika, še ne bo vedno zadostovalo za zgradbo hiše. — V mnogih slučajih bo prosilec sam uvidel, da mu ne kaže pričeti z zidanjem. Večkrat pa se bo mogla Uprava »Fonda« na podlagi točno izpolnjenega formularja o plačilazmožnosti navidezno nebogatega prosilca prepričati, ter mu bo dala posojilo, katerega bi morda prosilec brez točnih podatkov ne dobil.

Vse dosedanje prošnje, katere niso bile odklonjene, se bodo prosilcem vrnila, ter se bo priložil zraven zgoraj omenjeni formular, ki se naj čimprej izpolni in pošlje s potrebnimi prilogami na »Fond« za zgradbo stanovanjskih hiš na področju direkcije drž. železnic v Ljubljani«. Prošnje (formular) je treba kolkovati s 5 Din. Formularji se dobijo pri Upravi »Fonda« za ceno po 1 Din komad.

Direktor: dr. Borko s. r.

DAJTE OTROKOM MEDU!

Ruski dumping

Že nekaj časa sem čitam v dnevnem časopisju o ruskem dumpingu, s katerim se peča vsa evropska javnost, osobito pa evropski pridobitni krogi, predvsem pa agrarci.

Kaj pa je prav za prav dumping? V pravem pomenu besede razumemo pod dumpingom metodo konkurenčne trgovske borbe; v kateri gre za to, da se z znižanjem cene na gotovem trgu in ponudbo robe, če potreba pod produktivno ceno obdrži dotični trg. To je navadni trgovski dumping, kjer gre samo za interesne sfere ponudnikov na trgu.

Nastalo je vprašanje pri ruskem dumpingu, ali gre tu za tak trgovski maneuver ali ima tako zvani ruski dumping drugo ozadje. Evropski trgovski in politični svet, kar se vidi iz dnevnega časopisja Evrope, je splošno naziranja, da ima ta maneuver sovjetske Rusije zanjo vse drugo ozadje, kakor pa samo trgovsko borbo.

Sovjeti so postavili svoj petletni trgovski program, ki pa se jim nikakor ne uresničuje tako, kakor so si zamislili, ter so morali petletni dobi dodati še podaljšanje. Kako ga bodo izpeljali, bo pokazala bodočnost, gotovo pa imajo pri tem svoje nepredvidene težave. Dosedanji znaki kažejo, da udejstvovanje programa ni dalo onih pozitivnih uspehov, ki se jih je pričakovalo. Najznamenitejše priznane nacionalne ekonomie, ki so deset do dvanajst let s polnim zaupanjem sovetov z vso svojo sposobnostjo in energijo delovali na gospodarskem polju, so krivi neuspeha ter jih pod različnimi pretvezami zapirajo.

Pomanjkanje, ki ga trpi dandanes ruski narod, ne prizanaša nikomur, niti privilegiranimu razredu delavstvu ne, na katerem sloni vsa sila sovetov.

Prišlo je do protestov, izgredov in ustavitve dela v industriji in pristaniščih. Tako n. pr. je delavstvo ustavilo delo v Ljeningradu in ni hotelo nakladati robe, namenjene za izvoz v inozemstvo. Delavstvo je najmerodajnejši barometer razmer v Rusiji in ta dejstva nas potrjujejo, da se petletni gospodarski program bori s težavami in da bremena za izvedbo tega programa režejo globoko v ruski narod.

Pred nekaj leti se je pojavila Rusija na svetovnem trgu s svojo robo, najprej z nafto in njenimi izdelki. Vrgli so jo na trg globoko pod tedanjo svetovno ceno, na trgu je zavladovalo veliko razburjenje in zmešnjava v trgovskem svetu. Rusija je umaknila nafto s trga, čim si je nabrala dovolj denarnih sredstev za nabavo strojev, ustvarjanje svoje industrije in izvajanje svoje propagande.

Pred dvema letoma se je pojavila na trgu z lesom in ob tej priliki močno prizadejala našo lesno industrijo, ki si do danes še ni opomogla ter izgleda, da si tudi ne bo, ker nas je na lesnem trgu marsikje močno izpodrinila. Bil je enak manever kot z nafto.

Rusija se pojavlja vedno pogosteje in zadnje čase z agrarnimi predmeti, kjer močno škoduje ravno evropskim agrarnim državam, kamor spadamo tudi mi in ne ravno v zadnji vrsti. Ne ozirajo se sovjeti na to, da v gotovih predelih ruski narod gladuje, da trpi pomanjkanje ravno na žitu, ampak zahtevajo, da prenese vsa bremena in težave za vsako ceno, samo da se izvede načrtani program.

Evropa stoji pred velikim vprašanjem, odnosno rešitvijo problema, kaj in kako, da gospodarsko ne propade. Ali zbira Rusija res samo kapital za izvedbo svojega gospodarskega programa in ko svoj program izvede, ali ne bo šel boj programatično proti Evropi in njenemu gospodarstvu dalje? Evropska produkcija, bodisi agrarna ali industrijska, mora najti način, kako vzdržati to borbo, kajti ako ga ne najde, je njena gospodarska propast gotova stvar.

Bodisi tako ali tako, ruski dumping ni samo manever trgovskega značaja, ampak borba dveh gospodarskih elementov, ki zna imeti za evropske narode nedogledne posledice.

Zdravstvo

O angini.

(Piše šefzdravnik dr. Tičar.)

Malokatera bolezen je tako poznana med železničarji kot angina. Malokatera pa tudi prizadene skrbnim materam toliko skrbi in razburjenja kot ravno ta bolezen. In po pravici! Saj se začne difterija (davica) in škrlatinica tudi z znaki, ki so povsem slični pojavom pri navadni angini. Večkrat pa povzročijo nenaden glavobol, utrujenost in visoka vročina brez drugih posebnih pojavov upravičeno vznemirjuje v rodbini in vendar je vzrok temu le angina.

Dobro je zato, da je vsakdo vsaj nekoliko poučen o tej bolezni in da poznajo zlasti matere ter žene glavne znake in pojave angine, da vedo, kdaj se jim je upravičeno bati zaradi difterije in škrlatinke. To se mi zdi še bolj umestno, ker so železničarji zelo izpostavljeni nevarnostim obolenja za angino in ker se bliža doba, ko se ob prehodu iz toplega poletja v deževno in hladno jesen zlasti pogosto pojavi ta bolezen.

Angina je latinska beseda in pomeni ožino. Že vsak zdrav človek ima v ustih med ustno duplino in žrelom ožino, katero omejujeta na obeh straneh loka mehkega ustnega neba ki objemata nebno drgaljko (tonzilo), tudi »mandelj« imenovano. Od zgoraj pa moli v to ožino jeziček mehkega ustnega neba. Če sluznica nebnihi lokov v tej ožini in jezička zateče, še bolj pa, če se vnamejo nebne drgaljke (mandlji) in vsled vnetja zatečejo, se naravna ožina na tem mestu še bolj zoži. Kot posledica vnetja in zoženja se pojavijo bolečine in težave pri požiranju. Ako pogledate v usta in potisnete jeziček z držajem žlice na dno ust, vidite, da je odprtina proti žrelu povsem ozka in da se jeziček dotika ene ali obeh nebnihi drgaljk. Drgaljke same pa so kot oreh velike, rdeče, zabrekle. Tudi sluznica v bližini je zelo rdeča, istotako jeziček.

Posebne vrste rdečica je vidna, ako se gre za škrlatiniko. V tem primeru so drgaljke in tudi jeziček v ustih rdeče kot maline. Ako vidi mati tako rdečico in ima otrok poleg tega visoko vročino (40° in več) ter je morda še bljuval, potem naj ga nemudoma loči od ostalih otrok, mu dá poseben pribor ter pošlje po zdravnika. Pripomnim naj še, da se pri škrlatiniki pokaže navadno že drugi dan po obolenju znani škrlatnordenci spuščaj, ki zagotovi diagnozo (škarlatinke).

Včasih se vidi pri težavah v vratu, ki so združene z vročino, da sta drgaljki, da je okolica mandljev, da je jeziček belkast-sivo obložen ali prevlečen z umazano rumenkasto kožico. Dokler je samo drgaljka sivkasta, se še ne more z gotovostjo misliti na davico, a vsekakor je treba takega otroka izolirati in od ostalih odločiti. Kadar pa sega sivkasta, oziroma umazano rumena prevleka na jeziček, tedaj se gre navadno za difterijo. V vseh teh primerih je treba nujno poklicati zdravnika.

Iz vseh teh razmotrivanj izhaja, da bi se morala vaditi in navaditi vsaka mati pregleda v ustih in v žrelu, da more vsaj nekoliko presoditi, za katero bolezen se gre. To je dobro tudi iz razloga, ker se pogosto najde, da je nepričakovanim zvišanim telesnim toplotam vzrok le vnetje nebnihi drgaljk.

Torej bolečine v vratu, težave pri požiranju, zvišana telesna toplota (navadno okoli 39°), zardelost in zateklina na eni ali obeh straneh ožine v ustih so glavni znaki angine. K tem se pridruži še glavobol, včasih lahka mrzlica, in navadno zateklina vratnih bezgavk v kotu spodnje čeljusti, ki je včasih vidna tudi prvi pogled.

Povod za angino dá navadno prehlad: Vdihavanje mrzlega zraka, splošna ohlajitev telesa, mokre hladne noge. S tem se

ustvari ugodni pogoji za okuženje z raznimi kužnimi kalmi, katerih je v ustih vedno nebroj.

Včasih pa se razvije angina brez prehlada, samo vsled infekcije s kalmi, katere smo dobili v usta pri pogovoru z okuženim ali na angini bolnim človekom. Ali pa jih prenesemo v usta z žižo, katero je rabil inficirani bolnik, in ki ni bila zadosti očiščena. Ravno tako moremo dobiti angino z okuženo hrano. Če so to kali posebne vrste, n. pr. bacili difterije ali povzročitelji škrlatinke, potem se razvije namesto navadne angine davica, odnosno škrlatinica.

Večkrat se razvije angina tudi zaradi gnilih, votlih, slabo čiščenih zob. Včasih pa se prenese bolezen po telesnih sokovih iz bolnih ognišč v drugih organih telesa.

Železničarji so izpostavljeni v službi na progi vedno nevarnosti prehlada, oni, ki pridejo v stik s potniki, tudi direktni infekciji. Da tako lahko vedno sami obole, da pa tudi lahko samo prenesejo bolezen na svoje, bo iz vsega tega lahko umljivo.

Važnost čiščenja zob in zdravo zobovje pa tudi razvidimo, ako sem zgoraj omenil, da se more zboleti za angino samo od slabo čiščenega, gnilega zobovja, brez prehlada.

Na angini oboleli človek spada v postelj, kjer mora ostati do popolnega ozdravljenja, kajti pogosta posledica angine je akutni sklepni revmatizem ali srčna hiba ali vnetje ledvic. Vse te in še druge težke bolezni, kot splošna zastrupitev krvi, so lahko smrtonosne.

Poleg tega je priporočati pridno grgranje s hipermanganom, vodikovim superoksidom, borovo kislino itd. Dobro so tudi obloge na zatekle bezgavke na vratu in morda še gotove pastile, ki jih ob potrebi predpiše zdravnik.

Gospodarstvo

AMERIKANSKA IN NAŠA JABOLKA.

Mnogo našega članstva na deželi se bavi s sadjerejo, kar nas je tudi napotilo, da smo izdali »Malega sadjarja« in upamo, da bo isti vsakemu dobro služil. Še več našega članstva pa je, kateremu so dani vsi predpogoji, da bi se posvetili tej na vsak način važni gospodarski panogi. Na razpolago imajo navadno železniški svet, ki bi se dal ekonomično izkoristiti, kar se sedaj ne godi. Ako bi šlo tu sistematično po gotovem programu s ciljem, bi se dala v doglednem času organizirati prodaja sadja ali celo izvoz istega, kakor so na primer bolgarski železničarji organizirali na združni podlagi produkcijo in izvoz jaje.

Pri nas živimo v neki leni veri, ker imamo mnogo in dobrega sadja, ga morajo ku-

piti od nas oni, ki ga nimajo. Povedati pa moramo, da temu ni tako in da bo naše sadje kmalu brez pomena, ako se v tem pogledu razmere ne bodo zboljšale, t. j., ako se stvari ne bo organiziralo, kakor trg sam zahteva. V inozemstvu našemu sadnemu trgu že močno konkurirajo ameriška jabolka. Nekako do Božiča se naša jabolka drže, nato pa jih na trgu izpodrinejo ameriška jabolka, in sicer vsled tega, ker naša kakor evropska jabolka zaostajajo za ameriškimi v okusu, kvaliteti, kakor trpežnosti. Vsaka borba v konkurenci z ameriškim jabolkom bo zaman, dokler se bo pri nas gojilo jabolka po starem (zastarelem) načinu, kjer velja še vedno parola, če je bilo vedno tako dobro, zakaj bi ne bilo še za naprej tako. Imenovati bi mogli to indolenco ali brezbriznost, ker izgleda, da je naš narod tako bogat in situiran, da mu ni treba, boriti se za zaslužek.

Amerikanci goje jabolka sistematično, racijonelno. Izbere se najboljše in preizkušene vrste in te se goji. V nekaterih krajih Amerike je sadjereja tako rekoč obrt in vir dohodkov posameznika. Tak farmer pazi osobito na enake (Standard) tipe jabolka, pravilno gojenje, čiščenje, okopavanje in nego drevja, na obiranje in sortiranje sadja.

Ta način produkcije si sam sistematično odvajajo trg in nas izpodriva. Ako se naša sadjereja ne bo reformirala v tej smeri, nas bodo vsled naše brezbriznosti izpodrinili oni, ki so se znali zahtevam tega prilagoditi.

Mnenja smo, da bi bila pravilno vodena sadjereja našim železničarjem, ki imajo za to priliko, vir lepih dohodkov tako, kot je marsikateremu čebelarstvo. Zadevo bi kazalo razmisliti in se je lotiti in uspeh ne bi mogel izostati.

KAPUNI.

Izkušnja uči, da je v času od aprila do julija skoro polovico izvaljenih piščancev petelinov, ki se morajo do novembra vsled velike ponudbe klavne perutnine prodati pod ceno. Ta način vnovčevanja perutnine je vsled neugodne konjunktore neekonomičen, ker ravno s temi petelini bi lahko krili potrebo na trgu v času pomanjkanja piščancev, če bi producent te peteline kapuniral. Kapuniranje se pri nas malo ceni, zato mislimo, da bomo ustregli, ako podamo o tem nekaj misli. Kapuni so petelini, katerim smo operativnim potom odvzeli spolne dele, kakor se to prakticira pri govedih, konjih in prašičih. Kapuniranje petelin se loči od svojih tovarišev po tem, da ima bled in pokvečen greben ter podbradek, mehka in dolga peresa na vratu in hrbtu.

Peresa v repu so viseča, glas mu je hripav in jako redko poje. Vse telo je čokato in neokretno. Obnašanje leno in flegmatično. S kapuniranjem dosežemo ekonomičnejšo uporabo petelinov, kajti petelin porabi tri četrtine hrane za produkcijo semena, kar gre pri kapunu na drug račun. Navadni petelini dajo pusto meso, kar mu daje v dobi, ko je trg dobro založen s piščanci, znatno manjšo vrednost. Meso kapuniranega petelina postane sočno, mehko, kosti so drobne, žival se pa naglo redi. Prva dva do tri mesece po kapuniranju žival v rasti zastane, nato se pa pokaže v rasti vidna razlika napram petelinom. Energija, ki bi jo žival porabila za razvoj spolov, se prenese na hitro rast in debelenje. Mast se ne tvori v plasteh, ampak med mišičevjem, kar daje mesu sočnost in okus. Kapun postane za polovico težji od petelina iste starosti in pasme. Kot hrana mu tekne vse, odpadki od gospodinjstva, relativno pa rabi manj hrane od kokoši in petelinov. Posebna hrana za mast ni potrebna, ako pa se mu jo poklada, tudi ne škoduje. V dosego boljšega okusa se lahko dodajo krmi začimbe in zelišča. Pitanje kapunov traja tri tedne. Daljše pitanje ne zaleže, ampak nasprotno, žival prične hujšati. Pitanje se ne sme prekiniti. Pitanje se vrši tako-le: žival se zapre v manjši prostor in se jo krmi trikrat dnevno s koruznim, ječmenovim in ovsenim zdrobom, kateremu dodamo nekaj loja. Za mešanje hrane se vzame vsaj enkrat dnevno mesto vode sladko ali kislo posneto mleko. Za časa pitanja se živali ne daje pitne vode.

Kapune se proda, odnosno zakolje v starosti 8 do 10 mesecev, ker so takrat zreli za zakol in imajo v tej dobi najboljše meso. Ako jih držimo dalje časa, pridobe še nekaj na teži do gotove mere, ni pa rentabilno krmiti jih. Pripominjamo pa, da daje tudi star kapun izvrstno pečenko. Najprikladnejši čas za prodajo kapunov je Božič in zlasti Velika noč, ko dosežejo kapuni vsled pomanjkanja piščancev najugodnejšo ceno. Za Božič pridejo v poštev kapuni zgodnjega, za Veliko noč pa kapuni poznega valjenja.

Kapuniranje je, kakor že omenjeno, odstranjenje spolnih delov operativnim potom. Odstranjenje grebena je nepotrebno, ker kapuniranemu petelinu usahne greben sam od sebe.

Operacija sama na sebi ni težka. Potrebno je zanjo nekaj poguma, spretnosti, mirne in sigurne roke. Seveda se je treba tega prej praktično priučiti pri ljudeh, ki so tega vešč.

Kapuniranje petelinov se izvrši najuspešneje v starosti okoli osmih tednov. Pri starejših živalih je operacija težja in

nevarnost izkrvavitve večja. Živali, ki jih hočemo kapunirati, moramo pred operacijo najmanj 36 ur postiti in ta čas ne smejo dobiti vode. V kurniku, kamor jih zapremo, ne sme biti ničesar užitnega in za steljo se ne sme uporabiti n. pr. seno in seneni zdrob. Priporočljivo bi bilo, da bi se v vsakem kraju, kjer se narod količkaj peča z rejo perutnine, vsaj eden izvežbal v kapuniranju in da perutninarji puste svoje petelinčke kapunirati, ker se s tem doseže, da se dá petelinčkom svojo vrednost ob času pomanjkanja pišk na trgu. Produkcija kapunov tvori za perutninarja na vsak način važen ekonomični moment in s sistematičnim gojenjem kapunov bi se dosegel prav lep in upoštevanja vreden efekt.

Kapuni imajo še eno izredno lastnost, ki je ne smemo prezreti. So namreč dobri vzgojitelji piščet, kar pride v poštev osobito pri umetnem valjenju. Za svoje varovance skrbe in jih branijo v vsaki nevarnosti. S svojim velikim telesom pa lahko pokrijejo preko 30 piščet. J. S e h e r.

UMETNA SVILA.

Pravo svilo producirajo ličinke sviloprejk o priliki zabubenja. Ličinke izločajo neko snov, kakor pajki, ki se na zraku sproti strjuje, nastajajo niti in v te niti se ličinke popolnoma zavijejo. V teh kokonih čakajo svojega naravnega razvoja v metulja. Človek je kmalu našel praktično uporabo teh niti in jih začel uporabljati praktično kot niti in blago, ki je bilo vedno dragoceno. Vsi vidimo, koliko se dandanes na svetu konzumira svile in jasno je, da se toliko svile ne more producirati naravnim potom in da bi imela naravna svila ceno, ki bi je ne zmogli. Človek je pričel razmišljati, kako to naravno svilo ponarediti umetno. Danes imamo umetne svile v izobilju za ceno, ki je lahko zmagljiva, za kar se imamo zahvaliti tehniki in kemiji. Izraz umetna svila (Kunstseide) vobče ni ravno pravilen in na mestu, ker do danes se še ni umetnim potom posrečilo izdelati svile, ki jo producira omenjena ličinka, pač pa bi se moralo tako zvano umetno svilo pravilno nazivati nadomestek za svilo. Vsi vemo, kaj razumemo pod umetno svilo in zato si jo oglejmo, kako in iz česa nastane. Umetna svila je produkt lesa. Celuloza v obliki bombaža, odnosno tvarina lesnih celic, se razpusti v tekočo maso, ki se razvleče v jako tenke niti. Tvarina se strdi in niti se uporabljajo kakor običajne niti bombaža ali volne. Seveda je ta procedura komplicirana, kemija in tehnika rešujeta veliko nalogo. Danes imamo že stroje, ki fabricirajo umetno svilo, ki je ni mogoče ločiti od prave svile, in kljub temu se stremi še vedno za tem, kako to svilo zboljšati.

Od svile zahtevamo, da je močna, da sprejme in obdrži barvo, da je odporna proti vodi, in jasno je, da čakajo baš v tem kemijo in tehniko še velike naloge. Kvaliteta svile je odvisna od finosti in jakosti nitk.

Produkcija umetne svile je danes važen gospodarski faktor, kajti imamo že preko 300 tovarn za umetno svilo, ki zaposlujejo okoli 40.000 delavcev. V letu 1929. je znašala produkcija umetne svile 200.000 ton, kar pa se od dneva do dneva stopnjuje. Te številke nam jasno kažejo, da potrebe svile dandanes ne bi mogli kriti nič več z naravno svilo in da smo po večini navezani na umetno svilo. Seveda pa moramo biti pri nabavi svile jako previdni, ker je baš radi tega načina produkcije svile upoštevati toliko momentov, ki igrajo odločilno vlogo pri kakovosti svile, kar pri naravni svili ni prišlo v poštev. Umetna svila zaenkrat po svoji kvaliteti še ne dosega naravne svile, tehnika in kemija pa stremita za tem, da se ji čimbolj približata. V ostalem pa dandanašnja potreba vsled nastale situacije pri nabavi oblačil sploh več ne gravitira za kvaliteto, ki se je ne more iznositi in strgati, ampak gre za tem, da je roba lepa, modna in čim cenejša, da ne pride predraga in nerentabilna za ta čas, kolikor se jo bo nosilo. Vsa današnja produkcija teži za temi principi, ker obstoj ravnovesja v gospodarstvu zahteva čim več trošiti, da se čim več producira.

Objave

Podporno društvo železniških uslužbencev in upokoјencev v Ljubljani prejema vsakomesečno po nekaj članarine, namenjene mariborskemu društvu na svoj naslov; zanesljivo pa prejema tudi mariborsko društvo članarino, ki je namenjena ljubljanskemu društvu. Ker takšna brezbriznost članov povzroča društvom nepotrebno delo preden pride članarina v prave roke, vljudno prosimo, da članstvo omenjenih društev vročene mu poštno čeke s potrebno pazljivostjo uporablja. Hkratu prosimo naše člane, ki so aktivni železničarji, da na poštnem čeku označijo poleg imena tudi edinico, kjer službujejo, upokoјenci pa poleg imena omenijo, da so upokoјeni. To nam bo poslovanje olajšalo.

Iz upravnega odbora

Članski sestanki: V smislu sklepa občnega zbora smo pričeli po voliščih s članskimi sestanki, katerih namen je intenzivnejši kontakt med upravnim odborom in članstvom, na drugi strani pa se med članstvom z živo besedo širi in utrja zadruga zavest.

O sestankih, ki bodo sklicani v posameznih voliščih, bomo vse delegate dotičnega okoliša obvestili pravočasno in jih naprošamo, da za sestanek zainteresirajo članstvo in poskrbe, da bo udeležba čimvečja. Da bodo ti sestanki pokazali pozitivne uspehe smo prepričani in polagamo na nje veliko važnost, kar pričakujemo tudi od članstva.

RAZVOZ ŽIVIL NA PROGO.

Kakor vsako leto nameravamo tudi za leto 1931. organizirati brezplačen prevoz živil in embalaže na progo, na podlagi izrabe ugodnosti, ki jo ima vsak železničar.

Vsled navedenega obveščamo o tem vse članstvo na progi, da bomo v njih imenu prosili za propratnice. Kdor bi reflektiral rajše na pošiljanje mleka itd., kot na brezplačen prevoz živil, naj to takoj sporoči, najpozneje pa do 5. novembra 1930. V poštev pridejo le člani s proge.

SESTANKI

V Ptujju se je vršil članski sestanek dne 19. oktobra t. l. v čakalnici III. razreda. Delegat upravnega odbora je navzočim obrazložil pomen in namen nabavljalnih, kreditnih in stavbnih zadrug. Predlogov ni bilo nobenih, pač pa je bilo veliko kritike radi cen in kvalitete nekaterih predmetov. Udeležba ni bila sicer povoljna, vendar je v bodoče prikovati, da se takih sestankov članstvo udeleži v čimvečjem številu.

Velenje. V soboto 18. t. m. se je vršil ob 18. uri v čakalnici tukajšnjega kolodvora sestanek članov nabavljalne zadruge uslužbencev državnih železnic. Sestanek je bil dobro obiskan ter se je na tem sestanku vzelo poročilo delegata upravnega odbora iz Ljubljane z zadovoljstvom na znanje. Po poročilu pa so se obravnavali predlogi in pritožbe posameznih članov. Med predlogi so posamezniki iznašali željo, da bi se vpejljali še drugi predmeti, med pritožbami pa nekateri nedostatki pri odpravi pošiljk, radi cen in pa kvalitete blaga. Delegat je vzel vse predloge in pritožbe na znanje z obljubo, da jih predloži upravnemu odboru v izvršitev, oziroma pritožbe v odpravo.

V Celju se je vršil v smislu sklepa občnega zbora sestanek članov ob 8. uri dne 19. oktobra t. l. Delegat upravnega odbora je navzočim poročal o delu in namenu naše zadruge, kar so navzoči vzeli na znanje. Člani so predlagali, da se naj termini za pošiljanje živil revidirajo, vpeljejo naj se še nekateri predmeti, ki jih nimamo v zalogi. Med pritožbami se je iznašalo kritiko radi cen in kvalitete blaga, dalje nedostatke pri ekspediciji itd. Članstvo želi, da bi zadruga nabavila prašiče za klanje. Vse

to je delegat upravnega odbora vzel na znanje s pripombo, da predloži v rešitev posameznih predlogov in odpravo nedostatkov upravnemu odboru.

Murska Sobota. Dne 19. oktobra 1930. se je vršil ob 10. uri sestanek članek v Murski Soboti. Sestanku je predsedoval zadrugaški delegat zadr. Friškovic Maks, ki je v kolodvorski restavraciji otvoril sestanek. Nato poda besedo delegatu upravnega odbora, zadr. Kuštrinu, ki je poročal o delovanju zadruge ter polletni bilanci. Poročilo so vzeli navzoči brez debate na znanje. Med predlogi so se člani najbolj zanimali, kaj je z 10 in 5 Din.

Ljutomer. Članski sestanek članov v Ljutomeru se je vršil v nedeljo, dne 19. t. m. v restavraciji »Kukovec«. Sestanku je predsedoval tamošnji delegat tov. Aleksič Franc, ki je otvoril sestanek ob 15. uri, pozdravil navzoče in podal besedo delegatu upravnega odbora, ki je navzočim pojasnil pomen tega sestanka, poročal o delovanju zadruge in polletni bilanci.

Na obeh sestankih so zbrani zadrugarji iznašali svoje težnje, ki jih imajo v zadrugi in se zanimali, kako stoji stavbna akcija iz 10 in 5 Din, ki se nam odtegujejo. Načelo se je vprašanje naših cen napram cenam trgovcev, kar je delegat upravnega odbora navzočim pojasnil in so bili s pojasnilom zadovoljni. Pokazalo se je tudi na teh dveh sestankih, da je osebni kontakt med upravnim odborom in članstvom potreben in da bo ta način utrjanja zadrugaške misli med železničarji rodil brez dvoma uspehe.

Ormož. Dne 19. okt. 1930. se je vršil ob 8.10 uri sestanek članov Nabavljalne zadruge v Ormožu.

Sestanku je predsedoval delegat zadrugar Čuček.

Delegat upravnega odbora je poročal o delovanju zadruge, o statistiki ter o polletni bilanci kakor tudi o stanju zadruge 1. januarja 1930 do 20. septembra 1930.

Poročilo so vzeli navzoči brez debate na znanje.

Med predlogi so člani iznašali pomisleke radi previsokega deleža in dvakratnega jamstva. S to argumentacijo baje plašijo nasprotniki in jih odvajajo od namena, da bi pristopili k naši zadrugi.

Delegat je navzočim zagotovil, da naj bode glede jamstva popolnoma brez skrbi, ker je stvar le formalnega značaja zato, da zadruga lahko dobi posojilo pri Savezu odnosno v denarnih zavodih če in kadar ga potrebuje

Kakor je razvidno iz bilance ni bojzani, da bi upravni odbor zabredel v nepredvidene težkoče. Ako bi se zabredlo v tako

situacijo, bi se pa najprej porabil za sanacijo rezervni fond in deleži pri čemur bi morali imeti za najmanj 5 milijonov dinarjev zgube, kar pa je pri današnji vsestranski kontroli in poštenemu in previdenemu delu odbora popolnoma nemogoče.

Vse to je le nezaupljivost posameznikov napram zadruga, dočim zadruga članom zaupa 3—4krat več.

S pozivom, da naj bodo radi slednjega popolnoma pomirjeni je zadrugar Čuček zaključil sestanek.

V Čakovcu se je vršil dne 19. okt. t. l. sestanek članov Nabavljalne zadruge, kate-rega so se udeležili člani iz Čakovca, Kraljevca in Kotoribe.

Ob 9.30 uri je otvoril sestanek delegat volišča Čakovec, zadrugar Buchmeister, ki je v svojem uvodnem govoru navzoče člane pozval, da poslušajo poročilo delegata upravnega odbora, nakar naj vsak iznese svoje težnje sedaj na merodajnem mestu, ne pa, da se kritizira drugod, kar seveda nima uspeha.

Poročilo delegata upravnega odbora, ki je poročal o delovanju in koristi naše Nabavljalne zadruge so sledili člani z veliko pazljivostjo in so v splošnem delo upravnega odbora priznali in odobrvali. V živahno debato so se posamezniki spustili posebno pri vprašanju odtegljaja 5 in 10 Din za Savez nab. zadrug. Ko jim je tov. delegat pojasnil namen tega odtegljaja so se navzoči povsem strinjali s stališčem naših delegatov (zadr. Deržič in Čerček) na konferenci Saveza, ki se je vršila v Beogradu dne 11. in 12. t. m.

Pri predlogih so posamezniki s stvarno kritiko iznesli razne nedostatke, tako glede nepazljivosti pomočnikov pri odpravi pošilk, glede neodgovarjajoče kvalitete raznih predmetov, kakor tudi radi cene pri posameznih artiklih. Kar se tiče nedostatkov, je obljubil tov. delegat, da se bode vse potrebno ukrenilo, da se to odpravi, glede cen pa je dokazal navzočim, da smo v splošnem — kljub povračilom in drugim beneficijam, ki jih izdajamo — končno le mi cenejši. Mogoče, da sem pa tja trgovec kak predmet cenejše ponudi kot mi, pribije pa zato drugim predmetom več, samo zato, da dela za svojo trgovino reklamo, neglede nato, kako prodaja potem ostalo blago. V take spekulacije se pa zadruga ne more spuščati. Dalje so navzoči, posebno oni iz Kotoribe, predlagali, da se naj živila odpošiljajo na progo Pragersko izključno do vključno Kotoribe v posebnem zbirnem vozu, ker se dogaja, da sprejemajo člani iz Kotoribe živila šele po preteku 5 dni, ko jih prodajalna v Mariboru odpošlje. Glede manufakture se je kritiziralo slabo kvali-

teto in ceno. Delegat je navzočim obrazložil, zakaj namufakturni oddelek dodanes ni odgovarjal in da se veliko trudimo manufak-turo spopolniti, tako radi izbire kakor glede kvalitete in cene. Ker se manuf. ne more naročevati z naročilnico ali z dopisom, pač pa morajo hoditi člani sami v prodajalno, za kar rabijo cel dan, in je pot zvezana s stroški, so navzoči enoglasno sklenili predlagati upravnemu odboru, da upelje vsako leto po možnosti dvakrat potovalni vagon, ki naj bi bil opremljen s potrebno kolekcijo vseh manufakturnih predmetov.

Končno je zadr. Buchmeister poudarjal, da bi se slični sestanki, ki so potrebni posebno za progo sklicali letno večkrat. Člani pa naj po svojih močeh pomagajo vodstvu z nasveti itd., da se s poštenim delom zadruga dvigne še višje, kar bode za nas najboljša propaganda. Lepo uspeli sestanek je zaključil z željo, da se naj članstvo sestankov v bodoče udeleži še v večjem številu.

V Kranjski gori se je vršil sestanek zadrugarjev ob 11.30. Predsedoval je zadrugar Kavčič Drago.

Delegat zadruge je poročal o položaju zadruge, o nepričakovanem uspehu prvega polletja in o gospodarski politiki naše zadruge. Poudarjal je predvsem, da moramo priti do tega, da si nabereimo lastni kapital, da bomo lahko kedaj vsaj od daleč sledili Angležem ali Dancem, kjer je združništvo ustvarilo pravo blagostanje. Zadruga ne prodaja za lastno ceno kakor to člani vedno želijo. Če bi delali po tem načinu, bi naša zadruga ne bila tako močna kakor danes. Angleži sami so postavili sistem prodajanja po tržni ceni in so s tem tako obogateli in tako kolosalno razvili svoje združništvo, da so splačali samo v preteklem letu milijarde dinarjev na povračilo. Člani naj ne pozabljajo, da je ves denar, nabran v zadrugi, njih last.

Kritika članov: Čemu bi sedanja generacija tako hitro nabrala potrebni kapital. Naj se znižajo cene vsaj onim predmetom, ki jih rabijo delavci najnujnejše, predvsem kruzni in koruzni izdelkom. Naj bodo cene manjše, naj se pa kontrolira, da člani ne kupujejo preveč. Radi pritožb, da se embalaža ne odračuna, dalje radi netaktne obnašanja uslužbencev poziva delegat, naj store člani svojo dolžnost. S taktnim vedenjem more eden drugega vzgajati, uslužbenec člana, pa tudi člani naše uslužbenec. Sicer pa lahko vsi člani odpomorejo k temu, ako se obračajo na odbor.

Delegat razloži sedanjo akcijo Saveza nab. zadrug (odtegljaji 10 in 5 Din) za omiljenje stanovanjske krize, ter odobravo člani korak Saveza. Nabrani denar naj se

porabi za cenena posojila onim, ki hočejo sami graditi hišo.

Izražajo željo, da naj prinaša »Zadrugar« samo spremembe cen, cenik četrtletno v posebni vlogi, sicer pa naj se piše praktične gospodinjske članke in to zadruga lahko prenese.

Iz združne trgovine

Izdali smo ta mesec cenik o naši manufakturi. Po vsebini cenika lahko vidijo naši člani, da imamo bogato izbiro. Člani imajo prav, da hodijo gledat in spraševati tudi drugam. Imajo pa naši člani tudi dolžnost, da opozore zadrugo na vse pomanjkljivosti, na razlike v cenah, o kvaliteti, na svoje skušnje in nam povedo svoje mnenje in oceno.

Manufaktura ima na stotine predmetov in je težko mogoče, da se samo vodstvo zadruge oz. manufaktura briga za vse podjedine malenkosti. V glavnem je sodba o naši manufakturi vedno bolj zadovoljiva. V kolikor pa smo prejeli upravičene pritožbe in konkretne nasvete in predloge, smo jih vedno upoštevali v korist vsem. Tudi naši člani nam lahko mnogo pomagajo in pripomorejo do zboljšanja naše zadruge!

Kolikor smo do sedaj prejeli informacij, je zadruga ravno pri dražjih predmetih — mnogo cenejša od običajnih trgovcev.

Je umljivo: Cenejši obratni kapital. Manjša režija, direktni nakupi in to v večji množini.

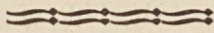
V zadnjem mesecu, to je v začetku sezije, je naša zadruga prodala za nad 800.000 Din blaga. Uspevali bi še bolje, ako bi vsi člani vedeli za našo izbiro, ceno in kvaliteto.

URE, sistem »Doxa«, srebrne in nikelnaste. Navadna nikelnasta stane Din 300. Odplačuje se lahko v obrokih. Če se upošteva še povračilo 5%. stane ura v resnica samo Din 285.

Doxa-ure so prvovrstne, proti-magnetične in so posebno za železničarje primerne. Vse ure se izda samo repasirane in regulirane. Za vsako uro se jamči dve leti. Popravila izvrši naš dobavitelj poceni in najkulantneje.

Uživajte med! Daje Vam zdravje ter Vas obvaruje pred boleznijo. Prvovrsten cvetlični med se dobi v zadrugi po 18 Din, prvovrsten ajdov med pa po 14 Din.

Termini

Prodajalna Ljubljana gor. kolodvor.

Gorenjske proge in proga Ljubljana—Kamnik od 9.—12. v mesecu.

Embalaža mora dospeti najkasneje do 7. v mesecu.

Prodajalna Ljubljana glavni kolodvor.

Proga Ljubljana—Rakek in Brezovica—Vrhnik od 4.—5. v mesecu.

Proga Ljubljana—Savski Marof od 6.—8. v mesecu.

Dolenjske proge od 8.—10. v mesecu.

Proga Rimske Toplice—Celje od 11.—12. v mesecu.

Proga Celje—Velenje od 13.—15. v mesecu.

Postajališče: Dev. M. v Polju, Jevnica, Radeče, Loka pri Zidanem mostu, Breg, Blanca, Dobova, Notranje Gorice in Preserje vsakega 6. v mesecu, oziroma, ako je 6. nedelja ali praznik, dan kasneje.

Embalaža mora dospeti najkasneje 2 (dva) dni pred pričetkom termina. Zamudnikom, ki ne pošljejo naročil in embalaže do določenega termina, se odpremi živila po 15. v mesecu.

Za Ljubljano in okolico: 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 1., 2., 3. v mesecu.

Za Maribor in okolico od 24. do 26. v mesecu.

Za člane s ptujske in prekmurske proge, i. s. postaje Cirkovci—Čakovec—Koto-

riba in vse stranske proge od 27. do 30. v mesecu.

Ti člani naj pošiljajo prazno embalažo tako, da dospe v zadrugo vsakega 22. v mesecu.

Za člane z južne proge, to so postaje: Hoče—Pragersko—Štore in vse stranske proge od 4. do 7. v mesecu.

Ti člani naj pošiljajo prazno embalažo tako, da dospe v zadrugo vsakega 30. v mesecu.

Za člane s koroške proge, to so postaje: Limbuš—Dravograd—Meža—Prevalje in stranske proge od 8. do 13. v mesecu.

Ti člani naj pošiljajo prazno embalažo tako, da dospe vsaj 5. vsakega meseca v zadrugo.

Ponovno opozarjamo, da članov, ki bodo prišli izven določenega termina, ne bomo postregli prej, dokler ne bodo postreženi člani z rednim terminom.

V interesu vsega članstva je, da se drži določenih terminov. Le na ta način bo ostalo vsako nepotrebno čakanje v prodajalnah, odpadla bo pa tudi vsa jeza in kritika!

Članom, ki kupujejo samo za gotovino, se prodaja vse dni v mesecu. Umestno pa je, da se založi s svojimi potrebami v dneh, ko ni članov s proge.

Orehi, celi, kg Din 7.20.

Orehova jederca kg Din 30.—

Fige, dalmatinske, kg Din 5.—

Jabolka, kg Din 4.— do 6.—

Kumarce, kisle, vel. kozarec kg Din 15.—

Kumarce, kisle, mali kozarec Din 10.—

Fižol, stročji, vel. kozarec Din 16.—

Fižol, stročji, mali kozarec Din 11.—

Polenovka, nova, kg Din 28.—

NOVO BLAGO V MANUFAKTURI LJUBLJANA GL. KOL.

Perje za blazine in pernice, kg à Din 45.— do 250.—

Puh, najfinejši, à Din 385.—

Športne čepice, moške od Din 32.— do 55.—

Kape iz filca, damske, Din 26.—

Kape iz filca, otročje (barete) Din 12.—

Pasovi damski, emitacija usnja od Din 4.— do 8.— Din.

Dežniki, otroški, od Din 40.— do 48.—

Copate z usnjenimi podplati od Din 46.— do 110.—

Galoše, moške, Din 130.—

Snežke, otroške, Din 115.— do 155.—

Snežke, damske, Din 140.— do 190.—

Škornčki, ženski, Din 235.— do 260.—

*Stopi v krog združnikov,
ako nočeš biti osamljen*

NOVO BLAGO:

Šir (oster, a dober), kg Din 22.—

Cikorija, redilna, kg Din 20.—

Kostanj, domač, kg Din 2.80.

Izdajatelj: »Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Sloveniji«. Telef. 2641.

Glavni in odgovorni urednik Ponikvar Ciril, tisk tiskarne Makso Hrovatin; vsi v Ljubljani.

Cenik

manufakturnega blaga, konfekcije, perila in galanterije

Platno za telesno in posteljno perilo:

Kotonina, rjava, šir. 76 cm	Din	8.—, 13'50
Kotonina, rjava, šir. 152 cm	„	22.—, 27.—
Kotonina, bela za perilo, šir. 80 cm	„	9'50, 14.—
Kotonina, bela, za posteljno perilo, 156 cm	„	27.—, 39.—
Kreas za posteljno perilo, šir. 156 cm	„	31.—, 36.—
Wassertuch za posteljno perilo, šir. 156 cm	„	31.—
Šifoni, šir. 80 cm	„	10.— do 21.—
Šifoni, batistni, šir. 80 cm	„	18.— do 30.—
Platno, belo, za kapne, šir. 180 cm	„	34.— do 66.—
Platno, pravo, za rjuhe, šir. 156 cm	„	75.—
Platno, pravo, za kapne, šir. 176 cm	„	94.—
Gradl, mornar., za spod. hlače, šir. 80 cm	„	20.—
Gradl, raye, za spodnje hlače, šir. 80 cm	„	19.— do 23.—
Gradl, damast, za blazine, šir. 80 cm	„	—
Gradl, damast, za blazine, šir. 120 cm	„	27.— do 39.—
Pique, bel, šir. 80 cm	„	26.—
Etamin, bel, šir. 110 cm	„	29.—
Opal, bel, šir. 110 cm	„	32.—

Panama, bel, šir. 80 cm	Din	27.—
Batist, bel in barvast, za perilo, šir. 80 cm	„	18 50
Nanking, bel in barvast, šir. 80 cm	„	18.— do 27.—
Nanking, bel in barvast, šir. 120 cm	„	27.— do 33.—
Kanafas za blazine, barvast, šir. 80 cm	„	13.—, 15.—
Kanafas za blazine, barvast, šir. 120 cm	„	22.—, 24.—

Blago za moško perilo:

Gradl, linški, barv., za spod. hlače, 80 cm	„	12.—, 13.—
Oksfordi za srajce, šir. 76 cm	„	11.— do 14.—
Touring za srajce, šir. 76 cm	„	30.—
Cefirji za srajce, šir. 76 cm	„	15.— do 28.—
Cefirji, svileni, za srajce, šir. 76 cm	„	32.— do 48.—
Frenchi za srajce, šir. 76 cm	„	30.—

Bombažasto blago za ženske obleke:

Kretoni za ženske obleke, šir. 76 cm	„	11'50 do 14.—
Kambrik, šir. 76 cm	„	11'50 do 14.—

Tiskovina, modra, šir. 76 cm	Din 11'50 do 17'—
Gradl, moder, za ključavn. obleke, 80 cm	„ 17'—, 20'—
Poldeleni, šir. 75 cm	„ 16 —
Cvirnato blago za ženske obleke, šir. 75 cm	„ 19'—
Cvirnato blago za ženske obleke, šir. 110 cm	„ 27'—
Etamin, rožasti, za damske obleke, 75 cm	„ 35 —, 40 —
Rips, barvasti, šir 75 cm	„ 15'—, 20'—
Krep, bombaž., za damske obleke, 110 cm	„ —

Baržuni in svila:

Baržun, pralni, za damske obleke, 50 cm	„ 23'—, 44'—
Baržun, gladek, v vseh barvah, šir. 50 cm	„ 35'—
Crep de Chine v vseh barvah, šir. 110 cm	„ 75'— do 160 —
Crep Georgette v vseh barvah, šir. 110 cm	„ 140'—
Svila, surova, v vseh barvah, šir. 80 cm .	„ 75'— do 170'—
Svila, surova, vzorčasta, šir. 80 cm . . .	„ 85'— do 92'—
Svila za toalete v vseh barvah, šir. 100 cm	„ 80 —
Svila, rips, za damske obleke, šir. 90 cm .	„ 40'— do 45'—
Svila, popelin in umetna, šir. 80 cm . . .	„ 30'—, 33'—, 42'—
Svila, foulard, vzorčasta, šir. 94 cm . . .	„ 65'— do 105'—

Flanela in barhendi:

Flanela »Stefanija«, šir. 75 cm	„ 10'50
Flanela »Sport«, šir. 75 cm	„ 12'—
Flanela »Skaut«, šir. 75 cm	„ 14'—
Barhend, velour, šir. 75 cm	„ 21 — do 28'—
Barhend, modni, šir. 75 cm	„ 15'— do 28'—
Barhend, cvirnati, šir. 75 cm	„ 24'— do 28'—
Barhend, Pique, bel, šir. 80 cm	„ 21'— do 23'—
Barhend, Körper, za spodnje perilo, bel, šir. 76 cm	„ 27 —
Barhend, Körper, za spod. perilo, moder, šir. 76 cm	„ 16'— do 18'—
Barhend, dvojni (Kalmuk), šir. 70 cm . . .	„ 30'— do 34'—

Damsko volneno:

Popelin, volnen, v vseh barvah, šir. 100 cm	„ 50'— do 57'—
Rips, volnen, v vseh barvah, šir. 130 cm .	„ 120'— do 130'—
Ševijot, volnen, v vseh barvah, šir. 140 cm	„ 82'— do 114'—
Kamgarn, volnen, v vseh barvah, 140 cm	„ 165'— do 300 —
Crep, volnen, v vseh barvah, šir. 140 cm .	„ 90'—
Covercoat za kostume in dam. plašče, 140 cm	„ 127'— do 200'—
Trenchcoat za plašče, šir. 140 cm	„ 220'—
Modno, desinirano, za kostume, šir. 140 cm	„ 118'— do 243 —
Velour za damske plašče, šir. 140 cm . . .	„ 150'—
Tweed za kostume in plašče, šir. 140 cm .	„ 162'—
Double za damske plašče, šir. 140 cm . . .	„ 94'—, 120'—
Pliš, črn svilen, za plašče, šir. 130 cm . .	„ 175'—

Blago, volneno, za moške obleke, površnike in suknje:

Ševijoti, modni, za moške obleke — sport šir. 140 cm	„ 80'— do 237'—
Kamgarni, modni, za moške obleke, 140 cm	„ 110'— do 432'—
Kamgarn, krem, za moške hlače, šir. 140 cm	„ 115'—, 254'—
Kamgarn za modne hlače, šir. 140 cm . . .	„ 140'— do 340'—
Kasha za modne hlače, šir. 140 cm	„ —
Couvercoat, double za površnike, 140 cm	„ 178 — do 356'—
Couvercoat za moške obleke, šir. 140 cm .	„ 130'— do 260'—
Loden za turistovske obleke, šir. 140 cm .	„ 130'— do 252'—

Kamgarn, moder in črn, šir. 140 cm . . .	Din 165'— do 390'—
Peruvien & Doskin za smoking, šir. 150 cm	„ 130'— do 295'—
Marengo za žakete, šir. 140 cm	„ 240'— do 310'—
Sukno za železn. uniforme, šir. 140 cm .	„ 90'— do 190'—
Double za moške suknje, šir. 140 cm . . .	„ 115'— do 485'—
Palmestron za zimske suknje, šir. 140 cm	„ 248'— do 320'—
Mandarin za suknje, šir. 140 cm	„ 220'— do 320'—
Lister, črn, moder in siv, za suknjiče, 140 cm	„ 64'— do 162'—
Struks, volnen, za hlače, šir. 140 cm . . .	„ 137'—, 179'—

Hlačevine:

Struks, bombažast, za hlače, šir. 130 cm . .	„ 44'—
Kord, baržun za hlače, šir. 70 cm	„ 45'—, 52'—
Fustijan za hlače, šir. 70 cm	„ 38'— do 53 —
Hlačevina, šir. 130 cm	„ 38'— do 54'—
Platno, rusko, za letne obleke, šir. 70 cm .	„ 40'— do 48'—
Blago za jankerle, bombažasto, šir. 70 cm	„ 24'—
Blago za jankerle, volneno, šir. 140 cm . .	„ 115'—, 180'—

Podloge za damske in moške obleke:

Klot, črn, šir. 140 cm	„ 30'— do 63'—
Klot, barvast, za odeje, šir. 140 cm	„ 36'— do 59'—
Serge, siv, rjav in črn, šir. 140 cm	„ 55'— do 76'—
Rokavina, šir. 100 cm	„ 22'— do 31'—
Rokavina, Eisengarn, šir. 100 cm	„ 39'—, 50'—
Elastik-podloga, šir. 75 cm	„ 20'—, 22'—
Jadrenina, šir. 75 cm	„ 18'—, 24'—
Kanafas-podloga, šir. 75 cm	„ 10'50, 23'—
Barhent, križast, za podlogo, šir. 120 cm .	„ 24'—
Moleskin za žepe, šir. 80 cm	„ 16'50
Kroise za podlogo, šir. 70 cm	„ 14'—
Žimnata podloga, šir. 35 cm	„ 29'—
Podloga iz kamelne dlake, šir. 80 cm . . .	„ 57'—
Vata za podlogo, tabla	„ 4'—
Silk-podloga, šir. 70 cm	„ 18'—, 20'—
Satin, rožast, za podlogo, šir. 75 cm . . .	„ 38'—
Brokat, svilen, za podlogo gamskih plaščev šir. 140 cm	„ 55'— do 75'—
Vatelin, bel in črn, šir. 130 cm	„ 45 —

Obrisače, prtenina in servijeti:

Ruš, šir. 75 cm	„ 15'—
Blago za zastave, šir. 80 cm	„ 15'—
Gradl za žimnice, šir. 120 cm	„ 30'— do 53'—
Platno za nahrbtnike, šir. 120 cm	„ 27'—, 47'—
Platno za zavese, šir. 80 cm	„ 26'—
Etamin za zavese, šir. 150 cm	„ 44'—
Platno za obrisače, šir. 50 cm	„ 9'— do 14'—
Platno, pravo za obrisače, šir. 45 cm	„ 15'— do 25'50
Prtenina, bela, šir. 140 cm	„ 39'—, 42'—
Prtenina, damast, barvasta, šir. 140 cm . .	„ 72'—
Prtenina, barvasta, šir. 140 cm	„ —
Obrisače, platnene, komad	„ 22'50
Obrisače, bele, komad	„ 8'50, 12'—
Obrisače, frotirke, komad	„ 17'— do 56'—
Obrisače za posodo, komad	„ 10'—, 11'50
Obrisače za prah, komad	„ —
Servijeti, platneni, komad	„ 9'50
Servijeti, damast, komad	„ 18'—
Prti, beli platneni, komad	„ —
Prti, barvasti, tkani, komad	„ 85'—

Prti, barvasti, platneni, komad	Din	103'—
Garniture, namizne, komad	„	163'—
Garniture, posteljne, komad	„	425'— do 815'—
Rjuhe, flanelaste, komad	„	45'— do 75'—
Odeje, flanelaste, komad	„	60'— do 160'—
Odeje, volnene, komad	„	—
Odeje, prešite klotaste, komad	„	240'—
Vata za odeje, kilogram	„	33'—
Morska trava — afrique, kilogram	„	5'50
Žima za žimnice, kilogram	„	34'— do 100'—
Platno, impregnirano, šir. 80 cm	„	50'—
Platno, voščeno, šir. 68, 85, 100 cm	„	39'— do 52'—

Konfekcija in perilo:

Obleke, gradl, za ključavničarje	„	96'— do 120'—
Dežni plašči	„	325'— do 650'—
Obleke, kopalne damske, volnene	„	168'— do 240'—
Obleke, kopalne damske, triko	„	112'— do 122'—
Čepice, kopalne, volnene	„	15'—
Puloverji, moški	„	110'— do 150'—
Vestje, moške	„	130'— do 150'—
Vestje, otroške	„	35'— do 82'—
Predpasniki, kambrikasti	„	34'—
Srajce, moške bele	„	56'—, 78'—
Srajce, moške cefir	„	68'— do 135'—
Srajce, moške panama	„	60'—
Srajce, moške oksford	„	42'—, 45'—
Srajce, moške skautske	„	40'—
Srajce, moške spalne	„	80'—
Spodnje hlače, gradl bele	„	44'—, 48'—
Spodnje hlače, platnene kratke	„	36'—, 44'—
Spodnje hlače, barvaste	„	30'—
Ovratniki, moški, mehki in trdi	„	10'—
Ovratniki, moški, poltrdi	„	10'—
Ovratniki, moški, »Pan«	„	24'—
Majice, moške, triko	„	44'—, 48'—
Majice, sokolske	„	27'— do 32'—
Majice, mrežaste	„	18'— do 32'—
Majice, otroške, št. 4 do 16	„	14'— do 31'—
Hlačice, triko, kopalne	„	18'— do 23'—
Srajce, moške zimske triko	„	37'— do 60'—
Srajce, zimske turistovske	„	80'—
Spodnje hlače, moške zimske triko	„	36'— do 56'—
Dokolenke, turistovske	„	23'— do 33'—
Nogavice, moške	„	6'50, 25'—
Nogavice, moške dolge	„	38'— do 48'—
Rokavice, moške usnjate	„	95'—
Gamaše, suknene	„	32'—
Naramnice, otroške	„	9'— do 15'—
Naramnice, moške	„	23'— do 48'—
Podveze, moške	„	10'— do 18'—
Elastika za srajčne rokave	„	5'—
Elastika za naramnice, par	„	2'—
Garniture (naramnice in podveze)	„	35'— do 60'—
Kravate, pentlje	„	20'— do 26'—
Samoveznice, dolge in pentlje	„	14'— do 72'—
Srajce, damske bele	„	30'— do 42'—
Srajce, spalne damske	„	50'— do 60'—
Hlače, spodnje damske, bele	„	24'— do 40'—
Hlače, spodnje damske, svilene in triko	„	28'— do 86'—
Kombineže, damske bele	„	40'— do 80'—
Majice, damske	„	28'— do 36'—
Majice, damske zimske, triko	„	28'— do 36'—

Spodnje hlače, damske zimske, »Reform« Din	Din	36'— do 58'—
Spodnje hlače, damske zimske, triko	„	41'50 do 53'—
Spodnje oblekce, otroške (žabice)	„	24'— do 48'—
Nogavice, ženske dolge	„	10'— do 84'—
Nogavice, damske kratke	„	9'— do 30'—
Nogavice, Haferl, zimske	„	29'—
Nogavice, otroške kratke	„	12'— do 19'—
Nogavice, otroške, »Patent«	„	15'— do 22'—
Rokavice, damske letne, triko	„	24'— do 45'—
Rokavice, damske zimske, triko	„	24'— do 42'—
Podveze, damske (pasovi)	„	25'—, 38'—
Puloverji, damski	„	140'— do 192'—
Žemperji, damski	„	150'—, 186'50
Vestje, damske pletene	„	105'— do 180'—
Vestje, otroške pletene	„	96'— do 132'—
Nahrbtniki, veliki in mali, komad	„	25'— do 140'—
Dežniki, moški, komad	„	58'— do 195'—
Dežniki, damski, komad	„	58'— do 225'—
Dežniki, otroški, komad	„	40'— do 48'—

Kratka roba:

Čipke, meter	„	2'50 do 11'50
Elastika, bela in črna, meter	„	2'— do 7'—
Elastika za podveze, meter	„	6'— do 9'—
Vežalke za čevlje, meter	„	1'— do 2'—
Sukanec, bel in črn, vitel	„	2'50 do 5'—
Prejica DMC, rdeča, modra, štrenca	„	2'—
Prejica DMC, bela	„	1'50
Volna »Gelbschild«, štrenca	„	16'—
Iglice, varnostne, zavitek	„	1'50
Iglice-bucike, zavitek	„	3'—
Šivanke, zavitek	„	1'50
Centimetri za šivilje, komad	„	3'—
Kokarde za železniške uniforme, komad	„	8'—
Peroti za železniške uniforme, komad	„	12'—, 14'—
Gumbi, železničarski, komad	„	1'—, 1'50
Porte za železničarske suknje, zlate in srebrne, komad	„	7'—, 9'—
Ure »Doka«, komad	„	300'— do 650'—
Etui za ure, komad	„	8'50

Obutev:

Čevlji, moški, visoki, par	„	190'— do 325'—
Čevlji, moški, okovani, par	„	165'— do 220'—
Čevlji, moški, visoki, Shimy, par	„	130'— do 295'—
Čevlji, moški, nizki, Shimy, par	„	190'— do 325'—
Čevlji, moški, delavski, par	„	165'— do 220'—
Čevlji, ženski, visoki, boks, par	„	216'—
Čevlji, ženski, nizki, boks, par	„	190'—
Čevlji, ženski, s špango, par	„	165'— do 345'—
Čevlji, otroški, visoki, par	„	28'—, 165'—
Čevlji, otroški, lakasti, nizki, par	„	110'— do 155'—
Sandali, moški, šivani, par	„	105'— do 115'—
Sandali, moški, zbiti, par	„	95'— do 105'—
Sandali, otroški, šivani	„	70'— do 85'—
Sandali, otroški, zbiti, par	„	60'— do 75'—
Copate iz filca, par	„	17'—
Copate z vrvenimi podplati, par	„	33'— do 75'—
Copate z usnjatimi podplati, par	„	46'—, 110'—
Galoše, moške, par	„	130'—
Snežke, otroške, par	„	115'—, 155'—
Snežke, damske, par	„	140'—, 190'—
Škornji, damski, par	„	235'— do 260'—

Cenik živil

za mesec november 1930

Reklamirajte takoj po prejemu blaga!
Poznejših reklamacij ne moremo upoštevati!

Mlevski izdelki.

Moka Ogg	kg	3'60
Moka Og	"	3'60
Moka mehka	"	3'40
Moka krušna	"	3'—
Moka ajdova	"	4'80
Moka ržena	"	3'—
Moka koruzna	"	1'80
Moka krmilna	"	1'30
Zdrob pšenični	"	4'—
Zdrob koruzni	"	3'—
Otrobi koruzni	"	1'20
Otrobi pšenični	"	1'20

Testenine

Makaroni v kartonih jajčni	kg	11'—
Špageti v kartonih	"	11'—
Makaroni jajčni in polži	"	9'—
Makaroni domači in druge testenine	"	7'50

Zrnje

Riž I. vrste	kg	9'40
Riž II. vrste	"	6'—
Koruza, drobna (Činkvantin)	"	3'—
Koruza, debela	"	1'50
Kaša	"	4'—
Ješprenj	"	4'80
Ješprenček	"	8'40
Fižol Cipro	"	5'—
Fižol Ia	"	4'20
Fižol IIa	"	3'—
Leča debela	"	12'—
Leča domača	"	7'—
Grah zelen	"	14'—
Piča za kure	"	2'30
Piča za kure »Promiul«	"	10'—

Sladkor

Sladkor v kockah	kg	13'50
Sladkor sipa	"	12'—
Sladkorčki (bonboni)	"	24'—
Sladkor v prahu	"	13'50
Sladkor Kandis	"	20'—

Kava

Kava Perl	kg	70'—
Kava Portorico	"	70'—
Kava surova Ia	"	58'—
Kava surova IIa	"	46'—
Kava žgana	"	64'—
Kava žgana »Special«	"	76'—

Kavne primesi.

Kava Kneipp	kg	14'—
Kava žitna	"	8'—

Kava »Žika«	kg	13'—
Kava figova	"	20'—
Kava Enrilo	"	20'—
Kava Enrilo	škatlja	16'—
Cikorija Franck	kg	18'—
Cikorija kolinska	"	17'—
Cikorija redilna	"	20'—

Mast.

Mast	kg	21'—
Ceres, bel, rumen	"	28'—
Čajno maslo Ia	"	52'—
Čajno maslo IIa	"	46'—
Kuhano maslo	"	40'—

Delikatese.

Slanina soljena	kg	24'—
Slanina »Tirolska« (mesnata)	"	30'—
Slanina krušna	"	20'—
Slanina »Hamburška« (mesnata)	"	26'—

Slanina prekajena debela	"	26'—
Slanina papricirana	"	24'—
Salame ogrske	"	80'—
Salama milanska	"	—'—
Salame krakovske	"	36'—
Salama letna	"	28'—
Salame navadne	"	18'—
Kranjske klobase	kom.	5'—
Klobase suhe lovske	"	3'50
Reberca brez slanine	kg	26'—
Reberca s slanino	"	26'—
Prekajeno meso	"	28'—

Jajca	kom.	—'—
Šunke, zvite	kg	28'—
Krače	"	18'—
Svinjski parklji	"	8'—
Svinjske glave brez kosti	"	18'—
Med ajdov	"	14'—
Med cvetlični	"	18'—
Sir Chalet II. a	kom.	2'—
Sir Chalet I a	"	3'—
Sir trapist	kg	26'—
Sir polementalski Ia	"	28'—
Sir polementalski IIa	"	26'—
Sir oster	"	22'—
Sir Parmezan	"	64'—

Maggi	stekl. 11, 17,	28'50
Maggi na drobno	dkg	1'50
Juhan	stekl. 6, 12	6, 12
Juhan na drobno	dkg	1'10
Gorčica	kozarec	10'—
Gorčica na vago	kg	24'—

Keksi v zavitkih	zav.	6'—
Keksi á 1 kg v kartonih in na vago	kg	24'—
Kocke za juho v alum. lončkih á 25 kom.	lonček	25'—
Marmelada doze á 1 kg in na vago	kg	20'—
Marmelada marelična	"	30'—

Čokolada á 1/4 10'—, 1/10 4'50, 1/20 2'50		
Čokolada z lešniki	tabl.	2'50
Čokolada z lešniki 1/3	kg	20'—
Čokolada z lešniki 1/5	"	12'—

Sadje in poljski pridelki.

Fige dalmatinske	kg	5'—
Slive bosanske	"	10'—
Hruške suhe	"	6'—
Lešniki celi	"	10'—
Rožiči celi	"	6'—
Mandeljni	"	44, 58
Lešniki, tolčeni	"	36'—
Rozine	"	16, 24
Fige v vencih	"	12'—
Rožičeva moka	"	8'—
Čebula domača	"	1'20
Česen	"	12'—
Zelje kislo	"	2'60
Krompir	"	—'70
Kostanj domači	"	2'80

Tekočine.

Kis za vlaganje	liter	4'—
Kis vinski	"	6'—
Kis dvojno močan	"	4'—
Olje namizno	"	16'—
Olje bučno	"	12'—
Olje olivno	"	16'—
Malinovec á 1/2 l	stekl.	14'—
Rogaška voda á 1 1/2 l	"	6'30
Rogaška Donati á 1 l	"	6'—
Radenska voda á 1 1/2 l	"	6'30
Olje za podplate	"	10'—

Potrebščine za perilo

Milo Benzit	kos	5'—
Milo Schicht, terpentin	kg	17'—
Milo Schicht	"	16'—
Milo Zlatorog	"	14'—
Milo Zlatorog terpentin	"	16'—
Milo Gazela	"	14'—
Milo Gazela terpentin	"	16'—
Milo v kockah ala Marseill	"	15'—
Milo toaletno	komad	4—18
Soda za pranje	kg	2'—
Lug za pranje	"	4'—
Pralni prašek Ženska hvala	"	2'50
Pralni prašek »Tri-soda«	"	3'50
Pralni prašek »Radion«	"	6'—
Pralni prašek »Persil«	"	6'—
Pralni prašek »Labod« za fino perilo	"	7'—

Druge potrebščine.

Kalodont za zobe	tuba	6'50
Metle rižove vel.	kom.	12'—
Metle rižove male	"	9'—
Sveče velike in male	paket	8'—
Thermo steklenice	kom.	47, 83
Muholovci	"	1'—
Milo za roke	"	4'50
Nagrobne lučke	vel. kart.	14'—